UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dîtîqa (nouum) ḥadāta (testamentum)

Parisiis, 1584

Epistola Pavli Apostoli ad Corinthios prima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39367

Visual Library

prima Corinthios quæ ad epistolam scribimus Dei per manum rursum

תוב ביד אלהא כתבינן אגרתא דלות קורנתיא קדמיתא

EPISTOLA PAVLI
Apostoli ad Corinthios
prima.

CAP. I.

1 Paulus vocatus Apostolus Iesu Christi, per voluntatem Dei, & Sosthenes frater,

2 Ecclesiæ Dei quæ est Corinthi, sactificatis in Christo Iesu, vocatis sanctis, cum omnibus qui inuocant nomẽ Domini nostri Iesu Christi in omni loco ipsorum & nostro:

3 Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro & Domino Iesu Christo.

4 Gratias ago Deo meo sẽper pro vobis, in gratia Dei quę data est vobis in Christo Iesu.

5 Quia in omnibus diuites facti estis in illo, in omni verbo, & in omni scientia,

6 (Sicut testimonium Christi confirmatũ est in vobis.)

7 Ita vt nihil vobis desit in vlla gratia, expectãtibus reuelationem Domini nostri Iesu Christi.

8 Qui & confirmabit vos vsque in finem sine crimine in die aduentus Domini nostri Iesu Christi.

9 Fidelis Deus, per quem vocati estis in societatem Filij eius Iesu Christi Domini nostri.

1 caput
קפלאון א
Crucifixionis parasceues
דערובתא דזקיפותא

Dei per voluntatem Christi Iesu & Apostolus vocatus Prefu
פולוס קריא ושליחא דישוע משיחא בצבינה דאלהא
vocatis quæ in Carintho Dei Ecclesiæ frater & Sosthe
סוסנים אחא: 2 לערתא דאלהא דבקורינתוס קריא
qui inuocant ijs & omnibus sanctificati sunt Christũ qui per Iesum & San
קישא דישוע משיחא מקדשין ולכלהון אילין דקרין
& nostro ipsorum loco in omni Christi Iesu Domini nostri
שמה דמרן ישוע משיחא בכל אתר דילהון ודילן:
Iesu Dnõ nrõ & à patre nostro Deo à & pax vobiscum gratia
3 שבוחא עמכון ושלמא מן אלהא אבון ומן מרן ישוע
ob pro vobis tempore in omni Deo meo ego gratias ago Christi
משיחא: 4 מודא אנא לאלהי בכל זבן חלפיכון על
Christum per Iesum vobis quæ data est Dei gratia
טיבותא דאלהא דאתיהבת לכון בישוע משיחא:
cognitione & in omni sermone in omni per eũ ditatis estis re quod in omni
5 דנכל מדם עתרתון בה בכל מלא ובכל ידעתא:
vt non in vobis confirmatum est Christi testimonium sicut
6 איך סהדותה דמשיחא דאשתרת בכון: 7 דלא
reuelationem estis expectantes sed ipsius donis ex in vno deficiatis
אכרתון בחדא מן טובתה אלא מסכין אנתון לגלינה
ad finem vsque confirmabit vos qui Christi Iesu Domini
דמרן ישוע משיחא: 8 דהו נשרכון עד מא לאחריתא
fidelis Christi Iesu Domini nrī in die sitis crimine vacui
דמרן ישוע משיחא: 9 מהימן
Filij ipsius in consortium vocati estis per cuius manum Deus
דאלהא דבאידה אתקריתון לשותפותא דברה
Domini nri Christi Iesu
דמרן ישוע משיחא:

Η ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α.

ΚΕΦ. Α.

1 Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφὸς, 2 τῇ ἐκκλησίᾳ
τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνο-
μα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν· 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πα-
τρὸς ἡμῶν, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. 4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ τῇ δο-
θείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 5 ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, 6 κα-
θὼς τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν· 7 ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι ἀπεκδε-
χομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· 8 ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 9 πιστὸς ὁ θεὸς, δι᾽ οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Christi Iesu Domini nrī per nomē fratres mei à vobis autē ego peto
10 בעא אנא דין מנכון אחי בשמה דמרן ישוע משיחא
dissidia in vobis sint nec vobis omnibus sermo vnus vt sit
דתהוא חדא מלתא לכלכון ולא נהוין בכון פלגותא
cogitatione & in vna mente in vna perfecti vt sitis sed
אלא תהוון גמירין בחדא תרעיתא ובחד רעינא ;
quòd contentiones Chloes domo de fratres mei de vobis enim mihi miserunt
11 שלחו לי ניר עליכון אחי מן בית כלאא דהרינא
qui dicit ex vobis quia est ego dico autem hoc inter vos sunt
אית בינתכון ; 12 הדא דין אמר אנא דאית מנכון דאמר
& est sum Apollo ego qui dicit & est sum Pauli ego
אנא דפולוס אנא דאית דאמר אנא דאפלו אנא ואית
sum Christi ego qui dicit & est sum cephæ ego qui dicit
דאמר אנא דכאפא אנא ואית דאמר אנא דמשיחא אנא ;
crucifixus est Paulus nunquid aut Christus diuisus est nunquid
13 דלמא אתפלג לה למשיחא או למא פולוס אזדקף
ego gratias ago baptizati estis Pauli in nomine aut pro vobis pro
על אפיכון או בשמה דפולוס עמדתון ; 14 מודא אנא
Crispum sed baptizauerim non ex vobis q̃ hominem Deo meo
לאלהי דלאנש מנכון לא אעמדת אלא לקריספוס
baptizauerim quòd in nomine meo dicat homo vt ne & Gaium
ולגאיוס ; 15 דלא אנש נאמר דבשמי אעמדת ;
ego scio non autem rursum Stephanæ domum verò baptizaui
16 אעמדת דין לביתה דאסטפנא תוב דין לא ידע אנא
Christus misit me enim non baptizauerim alium hominem si
אן לאנש אחרין אעמדת ; 17 לא ניר שדרני משיחא
inanis fiat ne sermonum in sapientia non ad euãgelizãdũ sed ad baptizãdũ
למעמדו אלא למסברו לא בחכמת מלא דלא נסתרק
Christi crux
זקיפה דמשיחא ;
crucifixionis parasceues matutinis
דצפרא דערובתא דזקיפותא
ijs verò nobis est stultitia pereuntibus crucis enim sermo
18 מלתא גיר דזקיפא לאבידא שטיותא הי לן דין לאילין
Dei est virtus qui viuificamur
דחיינן חילא הי דאלהא ;

10 Obsecro autem vos fratres, per nomen Domini nostri Iesu Christi, vt idipsum dicatis omnes, & non sint in vobis schismata : sitis autem perfecti in eodem sensu, & in eadem sententia.

11 Significatum est enim mihi de vobis, fratres mei, ab ijs qui sunt Chloes, quia contentiones sunt inter vos.

12 Hoc autem dico, quòd vnusquisque vestrum dicit, Ego quidem sum Pauli, ego autem Apollo, ego verò Cephæ, ego autem Christi.

13 Diuisus est Christus? Nũquid Paulus crucifixus est pro vobis? aut in nomine Pauli baptizati estis?

14 Gratias ago Deo meo, quòd neminem vestrum baptizaui, uisi Crispum & Caium.

15 Nequis dicat quòd in nomine meo baptizati estis.

16 Baptizaui autem & Stephanæ domum : cæterùm, nescio siquem alium vestrũ baptizauerim.

17 Non enim misit me Christus baptizare, sed euangelizare : non in sapieutia verbi, vt non euacuetur crux Christi.

18 Verbum enim crucis pereuntibus quidem stultitia est : ijs autem qui salui fiunt, id est nobis, Dei virtus est.

10 παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ
μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα· ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. 11 ἐδηλώθη γὰρ μοι περὶ
ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσί· 12 λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει, ἐγὼ μὲν
εἰμὶ Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. 13 μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη
ὑπὲρ ὑμῶν; ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; 14 εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ Κρίσπον
καὶ Γάϊον· 15 ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβάπτισα· 16 ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον·
λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα· 17 οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι· οὐκ ἐν σο-
φίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. 18 λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστί· τοῖς
δὲ σῳζομένοις ἡμῖν, δυνάμις θεοῦ ἐστί.

19 Scriptum est enim, Perdam sapientiam sapientium: & prudentiam prudentium reprobabo.
20 Vbi sapiens? vbi scriba? vbi inquisitor huius seculi? Nonne stultã fecit Deus sapientiam huius mundi?
21 Nam quia in Dei sapientia non cognouit mũdus per sapientiam Deum: placuit Deo per stultitiam prædicationis saluos facere credentes.
22 Quoniam & Iudæi signa petunt, & Græci sapientiam quærunt:
23 Nos autem prædicamus Christum crucifixum, Iudęis quidem scandalum, Gẽtibus autem stultitiam:
24 Ipsis autem vocatis Iudæis atque Græcis, Christũ Dei virtutem & Dei sapientiam.
25 Quia quod stultum est Dei, sapientius est hominibus: & quod infirmum est Dei, fortius est hominibus.
26 Videte enim vocationẽ vestram, fratres, quia non multi sapientes secundum carnem, non multi potẽtes, non multi nobiles:
27 Sed quæ stulta sunt mundi elegit Deus, vt confundat sapientes: & infirma mundi elegit Deus, vt confundat fortia:
28 Et ignobilia mũdi & contemptibilia elegit Deus, & ea quæ non sunt, vt ea quæ sunt destrueret:

intelligentiam & aspernabor sapientum sapientiam quia perdã enim ...
...גיר דאובד חכמתא דחכימא ואנלוז הרעיהא
aut Scriba est vbi aut sapiens est vbi intelligen...
...לתנא׃ 20 איכא הו חכימא או איכא הו ספרא או
Deus infatuauit nõnne huius seculi disputator ...
...רושא דעלמא הנא לא הא אשטיה אלהא
Dei in Sapientia enim quoniam huius mundi sapien...
...תה דעלמא הנא׃ 21 מטל גיר דבחכמתה דאלהא
Deus voluit Deum per sapientiam mundus cogn...
...דע עלמא בחכמתא לאלהא צבא אלהא
quia qui credunt eos viuificaret prædicationis vt per ...
...שיותא וכרוזותא נחא לאילין דמהימנין׃ 22 מטל
nos quærunt sapientiam & Gentiles petunt signa ...
...הודיא אתותא שאלין וארמיא חכמתא בעין׃ 23 חנן
Iudæis offendiculum Crucifixum Christum prædicam...
...כרזינן משיחא כד זקיף תוקלתא ליהודיא
Iudæis qui vocati sunt autem illis est stultitia & gen...
...נפא שטיותא הי׃ 24 להנון דין דקרין יהודיא
Dei & sapientia Dei est Virtus Christus & Gen...
...ארמיא משיחא חילא הו דאלהא וחכמתא דאלהא׃
hominis filijs præ est sapientior Dei stultitia ipsa quoni...
...טל דשטיותה דאלהא חכימא הי מן בני נשא
videte hominis filijs præ est robustior Dei & imbec...
...יותה דאלהא חילתנא הי מן בני אנשא׃ 26 חזו
secũdũ carnẽ sapiẽtes inter vos multi sint quõ fratres mei vocationẽ ...
...גיר קריתבון אחי דלא סגיאין בכון חכימא בבסר
cognationis filij inter vos multi nec potentes inter vos multi ...
...סגיאין בכון חילתנא ולא סגיאין בכון בני טוהמא
vt pudefaceret mundi stultos Deus elegit sed ...
...27 אלא גבא אלהא לסכלוהי דעלמא דנבהרת
potentes vt pudefaceret mundi infirmos & elegit sapi...
...כימא וגבא כריהוהי דעלמא דנבהרת לחילתנא׃
& abiectos in mundo sunt cognationis qui parui eos & elegit
...גבא לאילין דבציר טוהמהון בעלמא ולמסליא
sunt qui eos vt obliteraret sunt qui non ...
...לין דלית אנון דנבטל לאילין דאיתיהון׃

19 γέγραπται γὰρ, ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. 20 ποῦ σο...
γραμματεύς; ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου; 21 ἐπ...
ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματ...
σαι τοὺς πιστεύοντας. 22 ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι, καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν· 23 ἡμ...
κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν· 24 αὐτοῖς δὲ τοῖς κλη...
δαίοις τε καὶ Ἕλλησι, Χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν. 25 ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀν...
ἐστί, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ, ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί. 26 βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελ...
πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· 27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θε...
τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεὸς, ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά. 28 καὶ τὰ ἀ...
κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεὸς, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ·

29 Vt

verò vos etiam coram ipso caro omnis glorietur ne vt
29 דלא נשתבחר בל בסר קדמוהי : 30 אף אנתון דין
à sapientia nobis est qui Christo in Iesu estis ex eo
מנה אנתון בישוע משיחא הו דהוא לן חכמתא מן
vt is scriptum est sicut & redemptio & sanctificatio & iustitia Deo
אלהא וזדיקותא וקדישותא ופורקנא : 31 איך דכתיב דמן
glorietur in Domino qui gloriatur
דמשתבחר בטריא נשתבחר :

2 caput
קפלאון ב

etiam grandiloquum per sermonē non ad vos veni cùm fratres mei & ego
1 ואנא אחי כד אתית לותכון לא במללא רורבא אף
iudicaui neque Dei arcanum annuntiaui vobis per sapientiam non
לא בחכמתא סברתכון ארזה דאלהא : 2 ולא דנת
Iesum nisi essem sciens qui aliquid quasi inter vos meipsum
נפשי בינתכון איך דמרם ידע אנא אלא אן לישוע
multo cum timore & ego Crucifixum hunc etiam Christum
משיחא אף לה כד זקיף : 3 ואנא בדחלתא סגיאתא
fuit non & prædicatio mea & sermo meus apud vos fui & cum tremore
וברתיתא הוית לותכון : 4 ומלתי וברוזותי לא הות
Spiritus in demonstratione sed sapientiæ verborum in persuasione
במפיסנותא דמלא דחכמתא אלא בתחויתא דרוחא
hominis filiorum in sapientia fides vestra sit vt ne & virtutis
ודחילא : 5 דלא תהוא הימנותכון בחכמתא דבני נשא
inter perfectos loquimur verò Sapientiam Dei in Virtute sed
אלא בחילא דאלהא : 6 חכמתא דין ממללינן בגמירא
mundi dominatorum non etiam seculi huius non sapientiam
חכמתא לא דהנא עלמא אף לא דשליטנוהי דעלמא
in arcano Dei Sapientiam loquimur sed qui euanescunt huius
הנא דמתבטלין 7 אלא ממללינן חכמתה דאלהא בארז
ante ab Deus eam segregans fuerat & antè fuit quæ abscondita ea
הי דמכסיא הות וקדם הוא פרשה אלהא מן קדם
nostram ad gloriam secula
עלמא לשובחא דילן :

29 Vt non glorietur omnis caro in conspectu eius.
30 Ex ipso autem vos estis in Christo Iesu, qui factus est nobis sapientia à Deo, & iustitia, & sanctificatio, & redemptio:
31 Vt, quemadmodum scripum est, Qui gloriatur, in Domino glorietur.

CAP. II.

1 ET ego cùm venissem ad vos, fratres, veni non in sublimitate sermonis, aut sapientiæ, annuntians vobis testimonium Christi.
2 Non enim iudicaui me scire aliquid inter vos, nisi Iesum Christum, & hũc crucifixum.
3 Et ego in infirmitate & timore & tremore multo fui apud vos:
4 Et sermo meus & prædicatio mea, non in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, sed in ostēsione Spiritus & virtutis:
5 Vt fides vestra non sit in sapientia hominum, sed in virtute Dei.
6 Sapietiã autem loquimur inter perfectos. Sapientiam verò non huius seculi, neque principum huius seculi, qui destruuntur.
7 Sed loquimur Dei sapientiam in mysterio, quæ absco̅dita est, quam prædestinauit Deus ante secula in gloriam nostram,

29 ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις· 31 ἵνα, καθὼς γέγραπται, ὁ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ καυχάσθω.

Κεφ. β.

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας, καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ· 2 οὐ γὰρ ἔκρινα τοῦ εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. 3 καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ, καὶ ἐν φόβῳ, καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς· 4 καὶ ὁ λόγος μου, καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, 5 ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ἦ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ. 6 σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων· 7 ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν θεοῦ ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν,

8 Quam nemo principum huius seculi cognouit. Si enim cognouissent, nunquam Dominum gloriæ crucifixissent.

9 Sed, sicut scriptũ est, Quod oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparauit Deus ijs, qui diligunt illum.

10 Nobis autem reuelauit Deus per Spiritũ suum. Spiritus enim omnia scrutatur, etiam profunda Dei.

11 Quis enim hominum scit quæ sunt hominis, nisi spiritus hominis, qui in ipso est? ita & quæ Dei sunt, nemo cognouit, nisi Spiritus Dei.

12 Nos autem non spiritum huius mundi accepimus, sed Spiritum qui ex Deo est: vt sciamus quæ à Deo donata sunt nobis.

13 Quæ & loquimur non in doctis humanæ sapientiæ verbis: sed in doctrina Spiritus, spiritualibus spiritualia comparantes.

14 Animalis autem homo non percipit ea quæ sunt Spiritus Dei. Stultitia enim est illi, & non potest intelligere: qui spiritualiter examinantur:

15 Spiritualis autem iudicat omnia: & ipse à nemine iudicatur.

16 Quis enim cognouit sensum Domini? aut quis instruxit eum? Nos autem sensum Christi habemus.

enim si cognouit non huius mundi dominatoribus ex vnus quam
ה הדרמן שליטנא דעלמא הנא לא ידעא אלו ניר
sicut sed fuissent crucifigentes gloriæ Dominum nõ ei cognouissent
דעבדו לא למרה דתשבוחתא זקפין הוו ; 9 אלא איך
filij cor & in audiuit non & auris vidit non quod oculi scriptũ est
דכתיב דעינא לא חזת וארנא לא שמעת ועל לבא דבר
ipsum qui diligunt ijs Deus quod præparauit ascendit non hominis
נשא לא סלק מדם דטיב אלהא לאילין דרחמין לה ;
Pentecosten post primæ in sabbatho vnus
דתר בשבא קדמיא דבתר פנטיקוסטי
aliquid omne enim Spiritus per Spiritum suum Deus reuelauit verò nobis
10 לן דין גלא אלהא ברוחה רוחא ניר כל מדם
hominis filius enim est quis Dei profunditates etiam scrutatur
מיא אף עומקוהי דאלהא ; 11 אינא הו ניר בר נשא
qui in ipso hominis filij spiritus nisi hominis quæ in filio qui est
דיל דבר נשא אלא אן רוחא דבר אנשא דבה
Dei Spiritus nisi nouit non homo quæ in Deo etiam sic
הנא אף דבאלהא אנש לא ידע אלא אן רוחה דאלהא ;
qui ex Spiritum sed accepimus mundi spiritum non autem nos
12 הנדין לא הוא רוחא דעלמא נסבן אלא רוחא דמן
ipsa nobis data sint Deo à quæ dona vt sciamus Deo
אלהא הנדע דמוהבתא מן אלהא אתיהבי לן ; 13 אילין
filiorum sapientiæ verborum per doctrinam non loquimur quæ nos
דאמללינן לא הוא ביולפנא דמלא דחכמתא דבני
comparamus spiritualia & spiritualibus Spiritus per doctrinam sed humanæ
נשא אלא ביולפנא דרוחא ולרוחנא רוחניתא מפחמינן ;
stultitia spiritualia recipit non est qui in anima enim hominis sic
14 ניר נשא דבנפש הו לא מקבל רוחניתא שטיותא
Spiritualis diiudicatur & per Spiritũ vt cognoscat potest nec ei enim sic
אן ניר לה ולא משכח דנדע דברוח מתתדין ; 15 רוחנא
enim quis diiudicatur nõ homine ab & ipse diiudicat aliquid omne vero
דכל מדם דאן והו מן אנש לא מתתדין ; 16 מנו גיל
Christi mens verò nobis vt instruat eum Domini mentem enim
דיל דעתה דמריא דילפיוהי לן דין רעינא דמשיחא
nobis sit
אתלן ;

8 ὃν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν.
9 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη ὅσα ἡτοίμασεν
ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν· 10 ἡμῖν δὲ ὁ θεὸς ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ· τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ· 11 τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτω καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς οἶδεν, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. 12 ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν· 13 ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος ἁγίου, πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες.
14 ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστιν, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται· 15 ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται.
16 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

3 caput
קפלאון ג
Pentecosten post secundæ in sabbatho vnius
דחד בשבא דב דבתר פנטיקוסטי
spiritualibus eum sicut vobiscum vt loquerer potui non fratres mei & ego
1 ואנא אחי לא אשכחת דאטלל עמכון איך דעם רוחנא
lacte in Christo infantibus & quasi corporeis cum sicut sed
אלא איך דעם פגרנא ואיך דלילודא במשיחא: 2 חלבא
adhuc enim non cibum vobis dedi nec vos potaui
אשקיתכון ולא יהבת לכון מאכולתא לא גיר עדכיל
estis potentes nunc non etiam sed eratis potentes
משכחין הויתון אלא אף לא השא משכחין אנתון:
æmulatio in vobis quia est enim vbi estis in carne enim adhuc
3 עדכיל גיר בבסר אנתון איכא גיר דאית בכון חסמא
ambulantes & in carne estis corporei ecce non & diffidium & contentio
וחרינא ופלגותא לא הא פגרנא אנתין ובבסר מהלכין
sum Pauli ego ex vobis homo enim dicit cùm estis
אנתון: 4 מא דאמר גיר אנש מנכון אנא דפולוס אנא
estis corporei ecce non sum Apollo ego dicit & alius
ואחרנא אמר אנא דאפולו אנא לא הא פגרנא אנתון:
per quorum manus ministri sed Apollo quis est aut Paulus enim quis est
5 מנו גיר פולוס או מנו אפלו אלא משמשנא דבאידיהון
plantaui ego Dominus ei dedit prout homo & homo credidistis
הימנתון ואנש אנש איך דיהב לה מריא: 6 אנא נצבת
qui plantat is igitur non crescere facit Deus sed rigauit & Apollo
ואפלו אשקי אלא אלהא רבי: 7 לא הביל הו דנצב
qui crescere facit Deus sed qui rigat is nec aliquid est
איתוהי מדם ולא הו דמשקא אלא אלהא דמרבא:
laborē suū secundū homo sunt vnum qui rigat & is verò qui plātat is
8 מן דנצב דין ומן דמשקא חד אנון אנש איך עמלה
& opus operamur enim Deo cum accipit mercedē suā
אנרה מקבל: 9 עם אלהא גיר פלחינן ופולחנא
estis vos Dei & ædificium Dei
דאלהא ובנינא דאלהא אנתון אנון:

CAP. III.

1 Et ego, fratres, non potui vobis loqui quasi spiritualibus, sed quasi carnalibus, tanquam paruulis in Christo,

2 Lac vobis potum dedi, nō escam: nondum enim poteratis, sed nec nunc quidem potestis: adhuc enim carnales estis.

3 Cùm enim sit inter vos zelus & contētio, nónne carnales estis, & secundum hominem ambulatis?

4 Cùm enim quis dicat, Ego quidem sum Pauli, alius autem, Ego Apollo: nónne homines estis?

5 Quid igitur est Apollo? quid verò Paulus? Ministri eius cui credidistis, & vnicuique sicut Dominus dedit.

6 Ego plantaui, Apollo rigauit, sed Deus incrementū dedit.

7 Itaque neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat: sed qui incrementum dat, Deus.

8 Qui autem plantat, & qui rigat, vnum sunt. Vnusquisque autem propriā mercedē accipiet secundū suum laborem.

9 Dei enim sumus adiutores: Dei agricultura estis, Dei ædificatio estis.

Κεφ. γ.

1 Καὶ ἐγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην ὑμῖν λαλῆσαι ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς σαρκικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ· 2 γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, καὶ οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδύνασθε· ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε· 3 ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε· ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις καὶ διχοστασία, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 ὅταν γὰρ λέγῃ τις, ἐγὼ μὲν εἰμὶ Παύλου· ἕτερος δὲ, ἐγὼ Απολλώ, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε; 5 Τίς οὖν ἐστὶ Παῦλος, τίς δὲ Απολλώς; ἀλλ' ἢ διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύτευσα, Απολλὼς ἐπότισεν, ἀλλ' ὁ θεὸς ηὔξανεν. 7 ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων τί ἐστι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός. 8 ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἓν εἰσι· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον· 9 θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.

10 Secundum gratiam Dei quæ data est mihi, vt sapiens architectus fundamentũ posui: alius autem superædificat. Vnusquisque autem videat quomodo superædificet.

11 Fundamentum enim aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est, quod est Christus Iesus.

12 Si quis autem superædificat super fundamentũ hoc, aurum, argentum, lapides pretiosos, ligna, fœnum, stipulam:

13 Vniuscuiusque opus manifestum erit: Dies enim Domini declarabit, quia in igne reuelabitur: & vniuscuiusque opus quale sit, ignis probabit.

14 Si cuius opus manserit quod superædificauit, mercedem accipiet.

15 Si cuius opus atserit, detrimentum patietur: ipse autem saluus erit, sic tamen quasi per ignem.

16 Nescitis quia templum Dei estis, & Spiritus Dei habitat in vobis?

17 Si quis autem templum Dei violauerit, disperdet illum Deus. Templum enim Dei sanctum est, quod estis vos.

18 Nemo se seducat: si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc seculo, stultus fiat vt sit sapiens.

sicut fundamentum posui mihi quæ data est Dei gratiam & [illegible]
ואיך שבותא דאלהא דאתיהבת לי ككמת שתאסתא איך
videat verò homo omnis ædificat super illud autem alius sapiens architect[illegible]
ודכלא הכימא אחרנא דין עליה בנא כל נש דין נחזא
præter aliud enim fundamentum super illud ædificat quomodo
בנא עליה: 11 שתאסתא גיר אחרתא סטר מן
Iesus quod est ponere potest non homo quod positum est
דיא דסימא אנש לא משכח למסם דאיתיה ישוע
aurum fundamentum hoc super ædificat autem homo & si Christus
כרסטא: 12 ואן אנש דין בנא על הדא שתאסתא דהבא
stipulam aut fœnum aut lignum aut preciosos lapides aut argentum
וסמא או כאפא יקירתא או קיסא או עמירא או חבתא:
quia illud patefiet ille enim dies reuelabitur hominis omnis opus
עבדא דכל נש מתגלא יומא גיר הו גלא לה מטל
ignis est sicut hominis omnis & opus reuelatur per ignem
נורא מתגלא ועבדה דכל נש איכנא איתוהי נורא
mercedẽ suã qui ædificat ipse opus cuius permãserit & is
מנשהי: 14 ואינא דנקנא עבדה הו דבנא אנרה
seruabitur verò ipse deficiet comburetur cuius opus & is
יקבל: 15 ואינא דעבדה נאקר נחסר הו דין נשתוזב
igne qui ab quasi vel
הא דין איך דמן נורא:
Pentecosten post tertiæ in sabbatho vnius
וחד בשבא דג דבתר פנטיקוסטי
Dei & Spiritus dei estis quia templum estis scienter
לא ידעין אנתון דהיכלה אנתון דאלהא ורוחה דאלהא
eum perdet dei templum qui corrumpit is in vobis habitat
מתבנן: 17 מן דמחבל היכלה דאלהא מחבל לה
estis quod vos est sanctum dei enim templum dei
דיא היכלה גיר דאלהא קדיש הו דאנתון אנון:
sit quòd sapiens inter vos qui putat is seipsum seducat non homo
אנש לא נטעא נפשה מן דסבר בכון דחכים הו
sapiens vt sit stultus sibi fiat hoc in hoc
דמא הנא נהוא לה ككלא דנהוא הכימא:

10 κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον τέθεικα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ. 11 θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὃς ἐστιν Χριστός. 12 εἰ δὲ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦτον, χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, 13 ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι, τὸ πῦρ δοκιμάσει. 14 εἴ τινος τὸ ἔργον μενεῖ ὃ ἐποικοδόμησε, μισθὸν λήψεται. 15 εἴ τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός. 16 οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστε καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς. 18 μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός·

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

scriptum Deum apud est stultitia huius mundi enim sapientia
19 חכמתא גיר דעלמא הנא אלותא הי לות אלהא כתיב
Dominus & rursum in astutia ipsorum sapientes quia cõprehẽdit enim est
20 הו גיר דאחד חכימא בחרעותהון: 20 ותוב מריא
hoc propter sunt quia vanæ sapientum cogitationes nouit
21 ידע מחשבתהון דחכימא דסריקן אנון: 21 מטל הנא
est vestrum enim aliquid omne hominis filijs in glorietur homo non
לא אנש נשתבהר בבני נשא כל מדם גיר דילכון הו:
vitæ siue mundus siue Cephas siue Apollo siue Paulus siue
22 אן פילוס ואן אפלו ואן כאפא ואן עלמא ואן חיא
est vestrum aliquid omne quæ futura siue quæ stant siue mors siue
ואן מותא ואן דקימן ואן דעתידן כל מדם דילכון הו:
Dei & Christus Christi & vos
23 ואנתון דמשיחא ומשיחא דאלהא:
4 caput
קפלאון ד
Christi ministri vt vobis reputati simus sic
1 הכנא הוין חשיבין לכון איך משמשנא דמשיחא
requiritur iam hic Dei arcanorum & dispensatores
ורבי בתא דארזוהי דאלהא: 2 הרכא מכיל מתבעא
hoc autem mihi reperiatur fidelis vt homo in dispẽsatoribus
3 ברבי בתא דאנש כד מהימן נשתכח: 3 לי דין הדא
sed hominis filio omni ab aut diiudicer vt à vobis est pro minimo
בצירותא הי לי דמנכון אתדין או מן כל בר נשא אלא
in anima mea alicuius enim non sum iudicans meipsum ego non etiam
אף לא אנא נפשי דאן אנא: 4 לא גיר מדם בנפשי
est Dominus enim iudex me iustificat sum in hoc non sed sum conscius
חשיש אנא אלא לא בהדא אזדרקת דיני גיר מריא הו:
dum venerit vsque iudices sitis tempus ante ab ne hoc propter
5 מטל הנא לא מן קדם זבנא תהוון דינין ערמא דנאתא
cogitationes & reuelat tenebræ occulta qui illuminat ille Dominus
מריא הו דמנהר כסיתה דחשוכא וגלא מחשבתהון
Deo à homini homini laus erit tunc cordum
דלביהא הידין נהוא שובחא לאנש אנש מן אלהא:
Pentecosten post quartæ in sabbatho vnius
דחד בשבא דר רבתר פנטיקוטי

19 Sapientia enim huius mũdi, stultitia est apud Deũ. Scriptum est enim, Comprehendam sapientes in astutia eorum.

20 Et iterũ, Dominus nouit cogitationes sapientiũ, quoniam vanæ sunt

21 Nemo itaque glorietur in hominibus.

22 Omnia enim vestra sunt: siue Paulus, siue Apollo, siue Cephas, siue mundus, siue vita, siue mors, siue præsentia, siue futura: omnia enim vestra sunt:

23 Vos autem Christi: Christus autem Dei.

CAP. IIII.

1 Sic nos æstimet homo vt ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei.

2 Hic iam quæritur inter dispensatores, vt fidelis quis inueniatur.

3 Mihi autem pro minimo est, vt à vobis iudicer, aut ab humano die: sed neque meipsum iudico.

4 Nihil enim mihi conscius sum: sed non in hoc iustificatus sum, qui autem iudicat me, Dominus est.

5 Itaque nolite ante tempus iudicare, quoad usque veniat Dominus, qui & illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordiũ: & tunc laus erit vnicuique à Deo.

19 ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου, μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστί. γέγραπται γάρ, Ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. 20 καὶ πάλιν, Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶ μάταιοι. 21 ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· 22 πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστιν, εἴτε Παῦλος, εἴτε Ἀπολλῶς, εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος, εἴτε ζωὴ, εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα, εἴτε μέλλοντα· πάντα ὑμῶν ἐστιν· 23 ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ.

Κεφ. δ.

1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ, καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ. 2 ὧδε λοιπὸν, ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. 3 ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω. 4 οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα· ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με, κύριός ἐστιν. 5 ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν, καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.

6 Hæc autẽ, fratres, transfiguraui in me & Apollo, propter vos: vt in nobis discatis, ne supra quàm scriptum est, vnus aduersus alterum inflatur pro alio.

7 Quis enim te discernit? Quid autem habes quod nõ accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis?

8 Iam saturati estis, iam diuites facti estis: sine nobis regnatis: & vtinam regnetis, vt & nos vobiscum regnemus.

9 Puto enim quòd Deus nos Apostolos nouissimos ostendit, tanquam morti destinatos: quia spectaculum facti sumus mundo, & angelis, & hominibus.

10 Nos stulti propter Christum: vos autem prudentes in Christo: nos infirmi: vos autem, fortes. vos nobiles: nos autem ignobiles.

11 Vsque in hanc horam & esurimus, & sitimus, & nudi sumus, & colaphis cædimur, & instabiles sumus,

12 Et laboramus operantes manibus nostris, maledicimur, & benedicimꝰ: persecutionem patimur, & sustinemus.

13 Blasphemamur, & obsecramus: tanquam purgamenta huius mundi facti sumus, omnium peripsema vsque adhuc.

14 Non vt confundam vos hæc scribo: sed vt filios meos charissimos moneo.

meam faciem in posui ispe propter vos fratres mei רלין דין אהי מטלתכון הו סמת על פרצופא דילי
quod scriptum est quàm amplius cogitetis vt ne discatis vt in nobis
דכתיב אמלו רבן תאלפון דלא תתרעון יתיר מן מא דכתיב
enim quis hominem propter efferatur non socium suum supra
אנש על חברה לא נתתרים מטל אנש: 7 מנו גיר
quare accepisti & si acceperis quod non tibi est quid
אמר או מא אית לך דלא נסבת ואן נסבת למנא
saturati iam acceperis qui non is tanquam
מתבחר אנת איך הו דלא נסבת: 8 מן כדו סבעתון
regnetis verò vtinam regnatis & sine nobis
מלכין ועתרתון ובלעדין אמלכתון אשתוף רין אמלכתון
in Apostolos quod nos autem ego puto vobiscum regnemus
אנן נמלך עמכון: 9 סבר אנא דין דלן לשליחא
spectaculum vt simus ad mortem velut Deus posuit nos ispe
אחרא הו סמן אלהא איך דלמותא דהוין תאטרון
propter stulti nos hominis & filijs Angelis
לעלמא למלאכא ולבני נשא: 10 חנן שטיא מטל
& vos infirmi nos in Christo sapientes autem vos
משיחא אנתון דין חכימא במשיחא חנן כרהיא ואנתון
vsque imfames & nos percelebres vos
עד הא אנתון משתבחין וחנן מצטערין: 11 עד הא
& colaphis cædimur & nudi sumus & sitimus esurimus hocam
מן שעתא כפנין וצהינין וערטליינן ומתקפחינן
manib. nostris operamur dum & laboramus nobis non est
ומתקמלית לן: 12 ולאינן כד פלחינן באידין
nobis cõuitiãtur & sustinemꝰ nos persequũtur & benedicimꝰ nos ignominiam
מגרין לן ומברכינן רדפין לן ומסבלינן: 13 מצחין לן
omnis & piaculum sumus mundi reiectamẽtũ tãquam ab eis & peripsema
כנון מנהון איך נפתא דעלמא הוין וכופרא דכל
scribo vos pudefaciam vt est non ad nunc
עד הא לחשא: 14 לא הוא איך דאבהתכון כתב
ego admoneo dilectos filios vt sed hæc
אנא הלין אלא איך דלבניא חביבא מרתא אנא:

6 Ταῦτα δὲ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολλῶ δι' ὑμᾶς· ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέγραπται φρονεῖν· ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. 7 Τίς γὰρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών; 8 ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν. 9 δοκῶ γὰρ ὅτι ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀπόστολους ἐσχάτους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους· ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις.
10 ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς ἄτιμοι· 11 ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν, καὶ διψῶμεν, καὶ γυμνιτεύομεν, καὶ κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν, 12 καὶ κοπιῶμεν, ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσί· λοιδορούμενοι, εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι, ἀνεχόμεθα·
13 βλασφημούμενοι, παρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι.
14 οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νουθετῶ.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

multi non sed in Christo vobis sit monitorum myrias enim si
15 אן גיר רבו תרא נהוון לכון במשיחא אלא לא סניאא
per Euangelium genui vos ipse ego Christo enim in Iesu Patres
אבהא בישוע גיר משיחא אנא הו אולדתכון בסברתא :
similes sitis vt mei à vobis igitur ego peto
16 בעא אנא הכיל מנכון דבי תתדמון :
Pentecosten post quintæ in sabbatho vnius
דחד בשבא דה דבתר סנטיקוסטי
filius meus qui est Timotheum ad vos misi hoc propter
17 מטל הנא שדרת לותכון לטימתאוס דאיתוהי ברי
vias meas vobis in mem. reducat vt ipse in Domino & fidelis dilectus
חביבא ומהימנא במריא דהו נעהדכון אורחתי
Ecclesijs in omnibus ego quod doceo id iuxta quæ in Christo
דבמשיחא איך מדם דמלף אנא בכלין עדתא :
homines superbierunt ad vos ego veniam quòd non verò ipse quasi
18 איך הנו דין דלא אתא אנא לותכון אתחתרו אנשא
ad vos ego veniam citò voluerit Dominus si sed ex vobis
מנכון : 19 אלא אן מריא צבא בעגל אתא אנא לותכון
sed seipsos extollunt qui ipsi sermonem eorũ non & cognoscã
ואדע לא מלתהון דהנון דמרימין נפשהון אלא
in sermone est non Dei enim regnum virtutẽ ipsorũ
חילהון : 20 מלכותה גיר דאלהא לא הות במלתא
veniam cum virga vos vultis quomodo in Virtute sed
אלא בחילא : 21 איכנא צבין אנתון בחוטרא אתא
lenitatis & cum spiritu cum dilectione an ad vos
לותכון או בחובא וברוחא מכיכתא :
5 caput
קפלאון ה
scortatio ista & quæ talis scortatio inter vos auditur omnino
1 סכא משתמעא בינתכון זניותא ודאיך הדא זניותא
vt accipiat id vsque nominatur profanos inter non etiam qualis
אידא דאף לא בית חנפא משתמהא עד מא דנסב
patris fui vxorem filius
ברא אנתת אבוהי :

15 Nam si decem millia pædagogorũ habeatis in Christo, sed non multos patres. Nam in Christo Iesu, per Euangelium ego vos genui.

16 Rogo ergo vos imitatores mei estote, sicut & ego Christi.

17 Ideo misi ad vos Timotheum, qui est filius meus charissimus, & fidelis in Domino: qui vos commonefaciet vias meas quæ sunt in Christo Iesu, sicut vbique in omni Ecclesia doceo.

38 Tanquam non venturus sim ad vos, sic inflati sunt quidam.

19 Veniam autem ad vos citò, si Dominus voluerit: & cognoscam non sermonem eorum qui inflati sunt, sed virtutem.

20 Non enim in sermone est regnum Dei, sed in virtute.

21 Quid vultis? in virga veniam ad vos, an in charitate, & spiritu mansuetudinis?

CAP. V.

1 OMNINO auditur inter vos fornicatio, & talis fornicatio, qualis nec inter Gẽtes, ita vxorem patris sui aliquis habeat.

15 ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. 16 παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε. 17 διὰ τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστι τέκνον μου ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς ἐν Χριστῷ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. 18 ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς, ἐφυσιώθησάν τινες.
19 ἔρχομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τίνες δύνανται. 20 οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει. 21 τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε πραότητος;

Κεφ. ε'.

1 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία, ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσι ὀνομάζεται, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν.

2 Et vos inflati estis, & nõ magis luctum habuistis, vt tollatur de medio vestrũ qui hoc opus fecit.

3 Ego quidem absens corpore, præsens autem spiritu iam iudicaui vt præsens, eum qui sic operatus est,

4 In nomine Domini nostri Iesu Christi, cõgregatis vobis & meo spiritu, cum virtute Domini nostri Iesu,

5 Tradere huiusmodi hominem satanæ in interitum carnis, vt spiritus saluus fit in die Domini nostri Iesu Christi.

6 Non est bona gloriatio vestra. Nescitis quia modicum fermentum totam massam corrumpit?

7 Expurgate vetus fermentum, vt sitis noua conspersio, sicut estis azymi. Etenim Pascha nostrũ immolatus est Christus.

8 Itaque epulemur, non in fermento veteri, neque in fermẽto malitiæ & nequitiẽ, sed in azymis sinceritatis & veritatis.

9 Scripsi vobis in epistola, Ne commisceamini fornicatijs.

in luctu sedetis potius verò nec estis superbientes
ego fecit facinus qui hoc is inter vos de medio
in spiritu vobis sum & propinquus in corpore à vobis sum longe
vt in nomine fecit qui hoc illum propinquus cũque iudicauit
in spiritu vobiscum & ego vos omnes congregemini Christi Iesu Domini
istum vt tradatis eum Christi Iesu Domini nostri virtute
Domini nostri in die viuat vt in spiritu corporis eius ad exitium
Christi
resurrectionem post in sabbatho vnuis
quod fermentum estis scientes non fratres mei vestra gloriatio pulcra
fermentum à vobis expurgate fermentat massam totam modicum
azymi vos estis sicut noua conspersio vt sitis
propter pro nobis qui mactatus est est Christus nostrum enim
in fermento nec veteri in fermento non festum agamus
puritatis in azymis sed & amaroris malitiæ
cõmisceamini vt non per epistolam vobis scripsi & sanctorum
fornicationibus

2 καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἐξαρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τοῦτο τὸ πρᾶγμα πεποιηκώς.
3 ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἀπὼν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν, τὸν οὕτω τοῦτο κατεργασάμενον
4 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 5 παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκὸς, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. 6 οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ
φύραμα ζυμοῖ; 7 ἐκκαθάρατε οὖν τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθὼς ἐστε ἄζυμοι. καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη, Χριστός. 8 ὥστε ἑορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ
κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας. 9 ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις·

10 Non vtique

de ant hoc qui in mundo scortatoribꝰ cum ego dico autem non
10 לא דין אמר אנא עם זניא דבעלמא הנא או על
non & si idolorum cultoribus de aut raptoribus de aut auaris
עלובא או על חטופא או על פלחי פתכרא ואן לא
quod scripsi autē hoc exire mundo ex etiam eratis debentes
חיבין הויתון אף מן עלמא למפק: 11 הדא דין דכתבת
& est frater qui vocetur est & si commisceamini vt non vobis
לכון דלא תתחלטון ואן אית דמתקרא אחא ואיתוהי
aut ebriosus aut conuitiator aut idolorum cultor aut auarus aut scortator
זניא או עלובא או פלח פתכרא או מצערן או רוי או
comedere panem non etiam est qui sic eo cum raptor
חטוף עם אינא דהכנא הו אף לא לחמא למאכל:
iudicate eos qui intꝰ verò vos eos qui foris ad iudicādū enim mihi quid
12 מא לי גיר למדן לבריא אנתון דין לדלנו דונו:
inter vos de malum & auferte iudicat Deus autem eos qui foris
13 לבריא דין אלהא ראן ושוקלוהי לבישא מן בינתכון:

6 caput

קפלאון ו

Pentecosten post sextæ in sabbatho vnius

דחד בשבא דו דבתר פנטיקוסטי

vt litiget fratre suo cum lis ei est cùm ex vobis homo audet
1 ממרח אנש מנכון כד אית לה דינא עם אחוהי דנדון
estis scientes non an Sanctis coram & non iniquis coram
קדם עולא ולא קדם קדישא: 2 או לא ידעין אנתון
non iudicabitur per vos mundus & si iudicabunt mundum quòd Sancti
דקדישא לעלמא נדונון ואן עלמא בכון מתתדין לא
estis scientes non minuta iudicia ad iudicandum estis digni
שוין אנתון למדן דינא דקדקא: 3 לא ידעין אנתון
sunt quæ seculi ea quanto magis iudicabimus quia Angelos
דלמלאכא דינין חד כמא אילין דדעלמא אנון
qui abiecti sunt eos his quæ mūdi de lis vobis est si sed huius
הנא: 4 אלא אן אית לכון דינא על דעלמא לאילין דבסין
in iudicio vobis sedere facite in Ecclesia
בעדתא אותבו לכון בדינא

10 Non vtique fornicatijs huius mundi, aut auaris, aut rapacibus, aut idolis seruientibus: alioquin debueratis de hoc mundo exisse.

11 Nunc autem scripsi vobis non commisceri, si isqui frater nominatur inter vos, est fornicator, aut auarus, aut idolis seruiens, aut maledicus, aut ebriosus, aut rapax, cum eiusmodi nec cibū sumere.

12 Quid enim mihi de ijs qui foris sunt iudicare? nónne de iis qui intus sunt, vos iudicatis?

13 Nam eos qui foris sunt, Deus iudicabit. Auferte malum ex vobis ipsis.

CAP. VI.

1 AVDET aliquis vestrum habens negotium aduersus alterum, iudicari apud iniquos, & non apud Sanctos?

2 An nescitis quoniā Sancti de hoc mūdo iudicabunt? Et si in vobis iudicabitur mundus, indigni estis qui de minimis iudicetis?

3 Nescitis quoniam Angelos iudicabimus? quantò magis secularia?

4 Secularia igitur iuditia si habueritis, comtemptibiles qui sunt in Ecclesia, illos constituite ad iudicandum.

10 καὶ ὁ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου, ἢ τοῖς πλεονέκταις, ἢ ἅρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. 11 νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι, ἐὰν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος, ἢ λοίδορος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ μέθυσος, ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. 12 Τί γὰρ μοι καὶ τοὺς ἔξω κρίνειν; καὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; 13 τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρίνει. Ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

Κεφ. ϛ.

1 Τολμᾷ τις ὑμῶν, πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; 2 οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσι; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; 3 οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν; μὴ τι βιωτικά; 4 βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε.

5 Ad verecundiam vestram dico. Sic non est inter vos sapiens quisquã, qui possit iudicare inter fratrem suum?

6 Sed frater cum fratre iudicio contendit: & hoc apud infideles?

7 Iam quidem omnino delictum est in vobis, quòd iudicia habetis inter vos. Quare non magis iniuriam accipitis? Quare non magis fraudem patimini?

8 Sed vos iniuriam facitis & fraudatis: & hoc fratribus.

9 An nescitis quia iniqui regnum Dei non possidebunt? Nolite errare: neque fornicarij, neque idólis seruientes, neque adulteri, neque molles, neque masculorum concubitores,

10 Neque fures, neque auari, neque ebriosi, neque maledici, neque rapaces, regnum Dei possidebunt.

11 Et hæc aliquando fuistis: sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed iustificati estis in nomine Domini nostri Iesu Christi, & in Spiritu Dei nostri.

12 Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt. Omnia mihi licent: sed ego sub nullius redigar potestate.

13 Esca ventri, & venter escis, Deus autem & hunc & has destruet. Corpus autem non fornicationi, sed Domino: & Dominus corpori.

etiam in vobis non est ita vobis ego dico autem ipse ad erubescentiam
לבוארא הו דין אמר אנא לכון הכנא לית בכון אף
& fratrem ipsius fratrem inter ius ęquum reddere qui possit sapiens unus
דא חד חכימא דנשכח נשוא בית אחא לאחוהי ;
qui non eis coram & rursum litigat fratre suo cum frater sed
אלא אחא עם אחוהי מתתדין ותוב קדם אילין דלא
quòd lites peccatis vos ipsi igitur iam erubescitis
מהימנין ; 7 מן כדו הכיל קנומכון חבתון לכון דדינא
estis iniuriam patientes non enim quid propter vobis fiat vos vum
דיעבדא לכון מטל מנא גיר לא מתעלבין אנתון
iniuria afficiẽtes vos sed estis damnũ sustinentes non quid & propter
כסל מנא לא מתנלזין אנתון ; 8 אלא אנתון עבדין
estis scientes non an fratribus vestris etiã estis & damnũ infertis
אחין ונלזין אנתון אף לאחיכון ; 9 או לא ידעין אנתון
scortatores non erretis ne hereditabũt non Dei Regnum quibus
דלא מלכותה דאלהא לא ירתין לא תטעון לא זניא
cubantes neque corruptores neque adulteri neque idolorum cultores neque
ולא פלחי פתכרא ולא גיורא ולא מחבלא ולא שכבי
neque temulenti neque fures neque auari neque masculi cum
דכורא ; 10 ולא עלובא ולא גנבא ולא רויא ולא
hereditabũt non Dei Regnum hi raptores neque maledici
מגיגא ולא חטופא הלין מלכותה דאלהא לא ירתין ;
& sanctificati estis abluti estis sed ex vobis homine in homine fuerunt hæc
אלין את הוי באנש אנש מנכון אלא סחיתון ואתקדשתון
& per Spiritum Christi Iesu Domini nostri per nomen & iustificati estis
ואתזכתון בשמה דמרן ישוע משיחא וברוחה
ieiunium præcedentis quintæ diei Dei nostri
דאלהן ; ריום חמשא קדמיא דצומא
sed mihi cõcessũ est omne mihi conducit omne non sed mihi licet omne
11 כל שליט ליאלא לא כל פקח ליכל שליט ליאלא
& venter ventris cibus habebit potestatẽ nõ homo sub
ולי אנש לא נשתלט ; 13 מאכולתא דכרסא וכרסא
non autem corpus adolebit vtrumque autem Deus cibis
ואלהא אלהא דין לתרתיהין מבטל פגרא דין לא
corpori & Dominus noster Dnũ nrũ sed fornicationi
לזנותא אלא למרן ומרן לפגרא

5 πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω· οὕτως οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν σοφὸς οὐδὲ εἷς, ὃς δυνήσεται διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ; 6 ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων· 7 νῦν μὲν οὖν ὅλως ἥττημα ὑμῖν ἐστὶν
ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; 8 ὑμεῖς δὲ
ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς. 9 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν;
πλανᾶσθε. οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενοκοῖται, 10 οὔτε κλέπται, οὐ
πλεονέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἁρπαγες, βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι. 11 καὶ ταῦτα τινες ἦτε·
ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
12 πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος.
13 τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα
οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

non per virtutem suã suscitabit & nos suscitauit & Dominũ nostrũ autẽ Deus
14 אלהא דין ולמרן אקים ולן נקים בחילה׃ 15 לא
membra tollentes Christi sunt membra quòd corpora vestra estis sciẽtes
ידעין אנתון דפגריכון הדמא אנון דמשיחא נטב הדמא
scientes non an parce scorti membra faciemus ea Christi
דששיחא נעבדיוהי הדמא דזניתא הס׃ 16 או לא ידעין
quia erunt enim dictum est corpus est vnum scorto qui iungit se quòd estis
אנתון דמן דנקיף לזניתא חד הו פגר אמיר גיר דנהוון
vnus cum eo est Domino nrõ verò qui se adiũgit is corpus vnum ambo.
תריהון חד פגר׃ 17 מן דנקף דין למרן הוא עמה חדא
filius quod fecerit enim peccatũ omne scortatione à fugite Spiritus
רוח׃ 18 ערוקו מן זניותא כל חטיתא גיר דנעבד בר
ipse in corpo suum verò qui scortatur is est corpus ipsius extra hominis
נשא לבר מן פגרה הי מן דמזנא דין בפגרה הו
Spiritus est templum quia corpus vestrũ estis scientes non an peccat
חטא׃ 19 או לא ידעין אנתון דפגרכון היכלא הו דרוחא
estis & non Deo à quẽ accepistis in vobis qui habitat Sanctitatis
דקודשא דעמרא בכון הו דקבלתון מן אלהא ולא הויתון
glorificantes igitur sitis pretio enim empti estis vestri iuris
דנפשכון׃ 20 אזדבנתון גיר בדמיא הויתון הכיל משבחין
Dei quæ sunt ipsa & in spiritu vestro in corpore vestro Deum
לאלהא בפגרכון וברוחכון הנון איתיהון דאלהא׃

7 caput

קפלאון ז

ieiunium præcedentis quartæ

דארבעא קדמיא דצומא

vt ad mulierem viro est bonum autem mihi quæ scripsistis his & de
1 ועל אילין דכתבתון לי דין שפיר הו לגברא דלאנתתא
teneat vxorem suam homo scortationẽ propter sed appropinquet non
לא נתקרב׃ 2 אלא מטל זניותא אנש אנתתה נאחוד
dilectionem vxori suæ & vir teneat maritum suum & mulier
ואנתתא לבעלה תאחודי׃ 3 דגברא לאנתתה חובא
marito suo vxor ipsa etiam similiter reddat quam debet
דמתתהיב נפרוע הכנא אף הי אנתתא לבעלה׃

14 Deus verò & Dominum suscitauit: & nos suscitabit per virtutem suam.
15 Nescitis quoniam corpora vestra, membra sunt Christi? Tollens ergo membra Christi, faciã membra meretricis? Absit.
16 An nescitis quoniam qui adhæret meretrici, vnũ corpus efficitur? Erunt enim, inquit, duo in carne vna.
17 Qui autem adhæret Domino, vnus spiritus est.
18 Fugite fornicationem. Omne enim peccatum quodcunque fecerit homo, extra corpus est: qui autem fornicatur, in corpus suum peccat.
19 An nescitis quoniã membra vestra templum sunt Spiritus sancti, qui in vobis est, quem habetis à Deo, & non estis vestri?
20 Empti enim estis pretio magno. Glorificate, & portate Deum in corpore vestro.

CAP. VII.

1 De quibus autem scripsistis mihi, Bonum est homini mulierem non tangere.
2 Propter fornicationem autem vnusquisque suam vxorem habeat, & vnaquęque suum virum habeat.
3 Vxori vir debitum reddat: similiter autem & vxor viro

14 ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἤγειρε, καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. 15 οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ, ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. 16 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ, ἓν σῶμά ἐστι; ἔσονται γὰρ, φησὶν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 17 ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ, ἓν πνεῦμά ἐστι. 18 φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος, ἐκτός τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων, εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. 19 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν, ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; 20 ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν, καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά ἐστι τοῦ θεοῦ.

Κεφ. ζ.

1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι· 2 διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. 3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλομένην εὔνοιαν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί.

4 Mulier ſui corporis poteſtatem non habet, ſed vir. Similiter autē & vir ſui corporis poteſtatem non habet, ſed mulier.

5 Nolite fraudare inuicem, niſi fortè ex cōſenſu ad tempus, vt vacetis ieiunio & orationi: & iterum reuertimini in idipſum, ne tentet vos ſatanas propter incontinentiam veſtram.

6 Hoc autem dico ſecundum indulgentiam, non ſecundum imperium.

7 Volo enim omnes homines eſſe ſicut meipſum: ſed vnuſquiſque proprium donum habet ex Deo, alius quidem ſic, alius verò ſic.

8 Dico autem non nuptis & viduis, bonum eſt illis, ſi ſic permanſerint ſicut & ego.

9 Quòd ſi non ſe continēt, nubant. Melius eſt enim nubere quàm vri.

10 Iis autem qui matrimonio iuncti ſunt, præcipio nō ego, ſed Dominus, Vxorem à viro non diſcedere:

11 Quòd ſi diſceſſerit, manere innuptam, aut viro ſuo reconciliari. Et vir vxorem non dimittat.

12 Nam cæteris ego dico, non dominus. Si quis frater vxorem habet infidelem, & hæc conſentit habitare cum illo, non dimittat illam.

etiam ita maritus eius ſed corpus ſuum in habet ius non mulier
אנתתא לא שליטא על פגרה אלא בעלה הכנא אף
igitur ne eius vxor ſed corpus ſuum in habet poteſtatem non vir
בר אלא שליט על פגרה אלא אנתתה: 5 לא הכיל
ad tempus conſenſeritis vos ambo quoniam ſed vnum vnus damnas alterum
דלמין חד לחד אלא אמתי דתריכון תשתוון בזבן
reuertimini ad conſenſum & rurſum & ad orationē ad ieiunio vt affligatis vos
דרעוין לצומא ולצלותא ותוב לה לצבותא תתפנון
autem hoc corporis veſtri concupiſcētiā propter Satanas vos tentet
דלא נסיכון סטנא מטל גרתא דפגרכון: 6 הדא דין
enim ego præcepto ex non infirmis tanquam ego dico
אמר אנא איך דלמחילא לא מן פוקדנא: 7 אנא ניר
ſed in puritate eſſent ſicut ego hominis filij vt omnes eſſent vnus
בגא אנא דבלהון בני נשא אכותי נהוון בדכיותא אלא
& eſt quiita eſt Deo à ei datum eſt donum hominis
ברוש מוהבתא יהיבא לה מן אלהא אית דהכנא ואית
vxores quibus non ſunt ijs autem ego dico quia
הכנא: 8 אמר אנא דין לאילין דלית להון נשא
verò non ſi ſicuti ſum permāſerint ſi eis quod expedit & viduis
וארמלתא דפקח להון אן נקוון אכותי: 9 אן לא דין
vri quàm multò vxorem ducere enim præſtat iungantur continere
מכרין נזדונון פקח ניר למסב אנתתא טב מן דלמאקד
præcipiens vxores ipſis quibus ſunt autem ijs à concupiſcentia
בתהא: 10 לאילין דין דאית להון נשא כפקד
ſeparetur non marito ſuo à vt vxor Domin^ne^ ſed ego non ſed
אלא אנא אלא מרי דאנתתא מן בעלה לא תפרושי:
reconcilietur marito ſuo aut viro abſque maneat ſeparetur à
ואן לפרושי תקוא דלא גברא או תבעלה תתרעא
ego dico verò reliquis dimittat non vxorem ſuam à
גברא לאנתתה לא נשבוק: 12 לשרכא דין אמר אנא
quæ non vxor ei cuiſit frater ſit ſi Domin^ne^ ſed
אלא מרי אן אית אחא דאית לה אנתתא דלא
deſerat eam ne cum eo habitare voluerit & ipſa
מרהמא והי צביא דתעמרי עמה לא נשבקיה:

4 ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή. 5 μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μή τι ἂν ὦσιν συμφωνοῦντες πρὸς καιρόν, ἵνα σχολάσητε τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέρχησθε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ Σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. 6 τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν. 7 θέλω γὰρ πάντας ἀνθρώπους εἶναι, ὡς καὶ ἐμαυτόν· ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον χάρισμα ἔχει ἐκ θεοῦ, ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ οὕτως. 8 λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἐὰν μένωσιν ὡς κἀγώ· 9 εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖσσον γὰρ ἐστὶ γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι. 10 τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγγέλλω, οὐκ ἐγώ, ἀλλ' ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι· 11 ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω· καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. 12 τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ λέγω, οὐχὶ κύριος, εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτόν.

& ipse fidelis qui non maritus ei cui est ea & mulier 13
ואנתתא אידא דאית לה בעלא דלא מהימן והו
: est sanctificatus maritũ suum deserat ne cum ea habitare velit
צבא דנעמר עמה לא תשבוקי בעלה: 14 מקדש הו
quæ fidelis per vxorem fidelis qui non ille vir enim
גיר גברא אינא דלא מהימן באנתתא דמהימנא
per virum fidelis quæ non illa vxor est & sanctificata
ומקדשא הי אנתתא אידא דלא מהימנא בגברא
sunt puri autem nunc sunt impuri liberi eorum non & si qui fidelis
דמהימן ואן לא בניהון טמאין אנון השא דין דכין אנון :
seruituti addictus est non discedat discedit fidelis quj non is vero si
15 אן דין הו דלא מהימן פרש נפרוש לא משעבד
quid Deus vocauit nos ipsam ad pacem in istis soror aut frater
אחא או אחתא בהלין לשלמא הו קרן אלהא: 16 מנא
vir tu aut viuificabis maritũ tuum si mulier tu scis enim
גיר ידעא אנתי אנתתא אן לבעלכי תאחיני או אנת גברא
vt homo homo sed viuificabis maritum tuam si es scis
ידעא אנת אן לאנתתך תאחיא: 17 אלא אנש אנש איך
ita Deus eum vocauit vt homo & homo Dominus ei partit' est
דפלג לה מריא ואנש אנש איך דקריהי אלהא איכנא
si sum precipiens sic Ecclesijs omnibus & etiam ambulet
נהלך ואף לכלהין עדתא הכנא מפקד אנא: 18 אן
& si ad præputium reuertatur non vocatus est homo circuncisus
כד נזיר אנש אתקרי לא נהפוך לה לעורלותא ואן
est non enim circuncisio circuncidatur ne vocatus est in præputio
בעורלותא אתקרי לא ננזיר: 19 נזורתא גיר לא הות
mandatorum obseruationes sed præputium non etiam aliquid
מדם אף לא עורלותא אלא נטורותא דפוקדנוהי
si permaneat in qua vocatus est in vocatione homo omnis Dei
דאלהא: 20 כל נש בקרינא דאתקרי בה נקוא: 21 אן
tu potes si sed tibi sit curæ ne vocatus fueris seruus
עבדא אתקרית לא נתבטל לך אלא אפן משכח אנת
quam vt seruias poti' tibi elige in libertatẽ asseri
למתחררו גבי לך מן דתפלוח:

13 Et siqua mulier fidelis habet virũ infidelem, & hic consentit habitare cum illa, non dimittat virum.

14 Sanctificatus est enim vir infidelis per mulierem fidelem: & sanctificata est mulier infidelis per virum fidelem, alioquin filij vestri immundi essent: nunc autem sancti sunt.

15 Quòd si infidelis discedit, discedat. Non enim seruituti subiectus est frater aut soror in huiusmodi. In pace autem vocauit nos Deus.

16 Vnde enim scis mulier, si virum saluum facies? aut vnde scis vir, si mulierẽ saluam facies?

17 Nisi vnicuique sicut diuisit Dominus vnumquenque sicut vocauit Deꝰ, ita ambulet, & sic in omnibus ecclesiis doceo.

18 Circuncisus aliquis vocatus est? non adducat præputium. In præputio aliquis vocatus est? non circuncidatur.

19 Circuncisio nihil est, & præputium nihil est: sed obseruatio mandatorum Dei.

20 Vnusquisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat.

21 Seruus vocatus es? non sit tibi curæ, sed & si potes fieri liber, magis vtere.

13 καὶ γυνὴ ἥτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ οὗτος συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω αὐτόν. 14 ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικὶ, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστι, νῦν δὲ ἅγιά ἐστι. 15 εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ θεός. 16 τί γὰρ οἶδας γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας ἄνδρ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; 17 εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς ἐμέρισεν ὁ θεὸς, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ κύριος, οὕτω περιπατείτω· καὶ οὕτως ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τάσσομαι. 18 περιτετμήθη τις κεκλημένος; μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ τις κεκλημένος; μὴ περιτεμνέσθω. 19 ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστι, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστι, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ. 20 ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει, ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. 21 δοῦλος ἐκλήθης; μὴ σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι.

22 Qui enim in Domino vocatus est seruus, libertus est Domini: similiter qui liber vocatus est, seruus est Christi.

23 Pretio empti estis: nolite fieri serui hominum.

24 Vnusquisque ergo in quo vocatus est, fratres, in hoc permaneat apud Deum.

25 De virginibus autem præceptum Domini non habeo: consilium autem do, tãquam misericordiam consecutus à Domino, vt sim fidelis.

26 Existimo ergo hoc bonum esse propter instantem necessitatem, quoniam bonum est homini sic esse.

27 Alligatus es vxori? noli quærere solutionẽ. Solutus es ab vxore? noli quærere vxorem.

28 Si autem acceperis vxorem, non pecasti. Et si nupserit virgo non peccauit. Tribulationẽ tamen carnis habebunt huiusmodi. Ego autẽ vobis parco.

29 Hoc itaque dico, fratres, tempus breue est: reliquum est vt qui habent vxores, tanquam non habentes sint.

30 Et qui flent, tanquam non flentes: & qui gaudent, tanquam non gaudentes: & qui emunt, tanquam non possidentes.

31 Et qui vtuntur hoc mundo, tanquam non vtantur. præterit enim figura huius mundi.

Dei est libertus in Dnō nrō vocatus est qui seruus etiam is
אינא גיר דעבדא אתקרי במרן מחרא הו דאלהא
Christi est seruus vocatus est liberatis qui filius is
דכא אינא דבר חארא אתקרי עבדא הו דמשיחא:
hominiuis filiorum serui sitis ne redempti estis pretio
ברמיא אזדבנתון לא תהוון עבדא דבני נשא:
Deum apud maneat in eo fratres mei vocatus est in quo homo
אל גש במרם דאתקרי אחי בה נקוא לות אלהא:
Sanctarum Martyrum
דסהדתא קדישתא
ego teneo non Deo à præceptum verò Virginitate de
על בתולותא דין פוקדנא מן אלהא לא אחיד אנא
Deo à qui gratiã adeptus sum vir tanquam ego dans autem consilium
אלא דין יהב אנא איך גברא דאתחננת מן אלהא
necessitatem propter bonum hoc ego & arbitror fidelis esse
מרוא מהימן: 26 וסבר אנא דהדא שפירא מטל אננקא
es vinctus sit vt ita hominis filio ipsũ quod expediat
אנא דפקח לה לבר נשא דהכנא נהוא 27 אסיר אנת
ne vxore ab es solutus dissolutionem quæras ne
אנתא לא תבעא שריא שרא אנת מן אנתתא לא
& si tu peccas non vxorem ducas & si vxorem
אנקא אנתתא: 28 ואן תסב אנתתא לא חטא אנת ואן
erit in corpore enim afflictio peccat non viri fuerit virgo
מלוא תהוא לגברא לא חטיא אולצנא גיר בפגר הוא
& hoc sum parcens super vos autem ego sunt quibus
ולין דהכנא אנון אנא דין עליכון חאס אנא: 29 והדא
quibus sunt vt illi ipsũ ebbreuianũ est deinceps qa tẽp fratres mi
מנון אנא אחי דזבנא מכיל אזדלהז לה דאילין דאית
tãquã qui flent & illi ipsis quibus nõ sint tanquam sint vxores
ין נשא נהוון איך דלית להון: 30 ואילין דבכין איך
non tãquã qui emũt & illi gaudentes non tãquã qui gaudent & illi
בכין ואילין דהדין איך לא חדין ואילין דזבנין איך לא
præter non hoc mundo qui vtuntur & illi
אחדין: 31 ואילין דמתחשחין בעלמא הנא לא לבר מן
huius mundi species enim sibi transit vsos
לא דחשחתא עבר לה גיר אסכימה דעלמא הנא:

22 ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως καὶ ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς, δοῦλος ἐστὶ Χριστοῦ.
23 τιμῆς ἠγορασθήτε, μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. 24 ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῷ.
25 περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι.
26 νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τοῦτο εἶναι.
27 δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα. 28 ἐὰν δὲ καὶ γήμῃς,
οὐχ ἡμάρτες· καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἡμάρτε· θλῖψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι.
29 τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος τὸ λοιπόν ἐστιν, ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσι·
30 καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντες· καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατέχοντες·
31 καὶ οἱ χρώμενοι τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὡς μὴ καταχρώμενοι. παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου.

NOVUM TESTAMENTUM A. V.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

enim is sitis solicitudine vt sine ego velim hoc propter
32 מטל הנא צבא אנא דדלא צפתא תהוון אינא ניר
Domino suo placeat quomodo quæ Domini sui curat vxor ei cui nõ est
דלית לה אנתתא רנא בדמרה דאיכנא נשפר למרה :
placeat quomodo de mundo solicitus est vxor ei cui est & is
33 ואינא דאית לה אנתתא יצף דעלמא דאיכנא נשפר
& virginem vxorem inter est verò discrimen vxori suæ
לאנתתה : 34 פורשנא דין אית בינת אנתתא לבתולתא
sancta vt sit de Domino suo meditatur suit non quæ viro ea
אידא דלגברא לא הות רניא במרה דתהוא קדישא
cogitat maritus ei cui est & illa &in spiritu suo in corpore suo
בפגרה וברוחה ואידא דאית לה בעלא רניא
ad vtilitatẽ vrãm autẽ hoc marito suo placeat quomodo de mundo
בעלמא דאיכנא דשפרי לבעלה : 35 הדא דין לעודרנכון
vobis ego iuijcio laqueum non ego dico vestrum ipsorum
הו דילכון אמר אנא לא הוא מחנוקיתא רמא אנא לכון
non cũm decoro in habitu Dominũ nostrũ apud perseuerãtes vt sitis sed
אלא דתהוון אמינן לות מרכון באסכימא שפירא כד לא
quòd despectus sit putat verò homo si de mundo sitis cogitãtes
רנין אנתון בעלמא : 36 אן אנש דין סבר דמתבזה
conueniens viro dederit eam nec tempus eius quia trãseat ob virginẽ suã
בבתולתה דעבר זבנה ולא יהבה לגברא וליא
is iungatur peccat non faciat voluerit prout vt det eam est
הי דנתליה איך דצבא נעבד לא חטא תזדונ : 37 אינא
arbitrium eum cogit & non in mente sua cõstituit qui firmiter autẽ
דין דשריראית פסק ברעינה ולא אלצא לה צבותא
virginitatẽ suãve seruet ĩ corde suo iudicat &ita suãvolũtatẽ ĩ &potestatẽ habet
ושליט על צבינה והכנא דן בלבה דנטר בתולתה
facit bene virginitatem suam qui dat itaque & is facit bene
שפיר עבד : 38 ואינא הביל דיהב בתולתה שפיר עבד
facit benè excellenter virginitatem suam dat qui non & is
ואינא דלא יהב בתולתה יתיראית שפיר עבד :
dormierit verò si per legem est ligata maritus eius viuit quandiu mulier
39 אנתתא כמא דחי בעלה אסירא הי בנמוסא אן דין נרמך
in Dnõ nrõ tantùm cui voluerit ei vt sit est libera maritus eius
בעלה מחררא הי דתהוא למן דצביא בלחוד במרן :

32 Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ. 33 ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικί· μερίσθη· 34 καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σῶματι καὶ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί.
35 τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν συμφέρον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως. 36 εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν. 37 ὃς δὲ ἕστηκεν ἑδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιεῖ. 38 ὥστε καὶ ὁ ἐκγαμίζων, καλῶς ποιεῖ· ὁ δὲ μὴ ἐκγαμίζων, κρεῖσσον ποιεῖ.
39 γυνὴ δέδεται νόμῳ ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ, ἐλεύθερά ἐστιν ᾧ θέλει γαμηθῆναι μόνον ἐν κυρίῳ.

32 Volo autem vos sine solicitudine esse. Qui sine vxore est, solicitus est quæ Domini sunt, quomodo placeat Deo.
33 Qui autem cum vxore est, solicitus est quæ sunt mundi, quomodo placeat vxori: & diuisus est.
34 Et mulier innupta & virgo, cogitat quæ Domini sunt: vt sit sancta & corpore & spiritu. Quæ autem nupta est, cogitat quæ sunt mundi, quomodo placeat viro.
35 Porrò hoc ad vtilitatem vestram dico: non vt laqueũ vobis inijciã, sed ad id quod honestum est, & quod facultatem præbeat sine impedimento Dominum obsecrandi.
36 Si quis autem turpem se videri existimat super virgine sua, quòd sit superadulta, & ita oportet fieri: quòd vult faciat, non peccat, si nubat.
37 Nam qui statuit in corde suo firmus, non habens necessitatem, potestatem autem habens suæ voluntatis, &hoc iudicauit in corde suo, seruare virginem suam, bene facit,
38 Igitur& qui matrimonio iungit virginem suam, bene facit:& qui nõ iungit, melius facit.
39 Mulier alligata est legi quanto tempore vir eius viuit: quòd si dormierit vir eius, liberata est à lege: cui autem vult, nubat tantùm in Domino.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

40 Beatior autem erit, si sic permanserit secundum meũ consilium. Puto autem quòd & ego Spiritũ Dei habeam.

CAP. VIII.

1 De ijs autem quę idolis immolantur, scimus quia omnes scientiam habemus. Scientia inflat, charitas verò ædificat.

2 Si quis autem se existimat scire aliquid, nondum cognouit quemadmodum oporteat eum scire.

3 Si quis autẽ diligit Deum, hic cognitus est ab eo.

4 De escis autem quæ idolis immolantur, scimus quia nihil est idolum in mundo, & quòd nullus est Deus nisi vnus.

5 Nam etsi sunt qui dicantur dij, siue in cælo, siue in terra, si quidem sunt dij multi, & domini multi.

6 Nobis tamen vnus Deus, Pater, ex quo omnia, & nos in illo: & vnus Dominus, Iesus Christus, per quẽ omnia, & nos per ipsum.

7 Sed non in omnibus est scientia Quidam autem cum consciẽtia vsque nunc idoli, quasi idolothytum maducãt: & conscientia ipsorum, cùm sit infirma, polluitur.

8 Esca autem nos non commendat Deo. Neque enim si manducauerimus, abundabimus: neque si non manducauerimus, deficiemus.

ego arbitror q̃ mihi mẽté meã secũdũ maneat ita si autem beata est

טוביה דין אן הכנא תקוא איך רעיני דילי סבר אנא

in me sit Dei quòd Spiritus ego etiam

ין אנא דרוחא דאלהא אית בי:

dici omnis 8 caput

דכליום ח קפלאון

scientia est qin omnib. nobis scimus nos idolorum verò sacrificij de

ל דבהא דין דפתכרא ידעינן דבכלן אית ידעתא

putat verò homo si ædificat autem dilectio inflat & scimus

ידעא מחתרא חובא דין בנא: 2 אן אנש דין סבר

nosse eum oportet sicut nouit aliquid adhuc non aliquid quod

ידעמרם לא ערכיל מרם ידע איך מא דולא לה למדע:

de ab eo sui cognitus est hic Deum diligit verò homo si

אן אנש דין מחב לאלהא הנא אתידע לה מנה: 4 על

aliquid quod non scimus nos idolorum sacrificiorũ igitur cibo

מכולתא הביל דדבהא דפתכרא ידעינן דלא הוא מרם

vnus nisi alius Deus & quod non est in mundo idolum et

ון מהבראבעלמא ודלית אלהא אחרין אלא אן חד:

in terra aut in cælis aut dij qui vocantur sunt enim si

אן גיר אית דמתקרין אלהא או בשמיא או בארעא

sed multi & domini multi dij sunt quemadmodum

אנא דאית אלהא סגיאא ומרותא סגיאא: 6 אלא

& vnus in eo & nos à quo omnia omniũ Pater Deus est vnus nostre nos

ן חלן חד הו אלהא אבא דכל מנה וחנן בה וחד

per eius manum nos etiam per manum cujus omnia Christus Iesus dominus

מיא ישוע משיחא דכל באידה אף חנן באידה:

homines enim sunt scientia est homine in omni non sed

אלא לא הוא בכל נש אית ידעתא אית גיר אנשא

quæ immolata sunt tanquam idolis qui pro ad nunc vsque qui in sua conscientia

ד מארתהון עדמא להשא דעל פתכרא איך דדביחא

contaminatur eorum conscientia infirma est & quia comedit

מלין ומטל דבריחא תארתהון מתטושא:

si enim non Deo nos appropinquat non autem cibus

מאכולתא דין לא מקרבא לן לאלהא לא גיר אן

distituimur comedimus non si nec abundabimus comedimus

מרין מתיתרינן ולא אן לא נאכול מתבצרינן:

40 μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτω μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην. δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

Κεφ. η.

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν· ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. 2 εἴ τίς τι δοκεῖ εἰδέναι, οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκε καθὼς δεῖ γνῶναι. 3 εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. 4 περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς ἕτερος, εἰ μὴ εἷς. 5 καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοί, εἴτε ἐν οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί. 6 ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἷς κύριος, Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. 7 ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ συνηθείᾳ τοῦ εἰδώλου ἕως ἄρτι εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται. 8 βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε γὰρ ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα.

9 Videte

infirmis offendiculo sit hæc potestas vestra ne autem videte
9 חזו דין דלמא שולטנכון חנא נהנא תוקלתל לכריהא ;
es quia accumbēs scientia inte cui est te viderit te enim homo si
10 אן אנש גיר נחזנך לך דאית בך ידעתא דסמיך אנת
confirmatur est infirma quia conscientia eius ecce non idola inter
בית פתכרא לא הא תארתה מטל דכריה הו משתררא
is est q̄ tui per scientiā tuam sibi & perit quod immolatū est vt comedat
למאכל דדביחא ; 11 ואבד לה בידעתך דילך הו אינא
offendētes ita & si Christus mortuus est ꝓpter quē qui infirmus
דמרע דמטלתה מית משיחא ; 12 ואן הכנא מסכלין
infirmas conscientias eorum estis & vulnerantes in fratres vestros estis
אנתון באחיכון ומקפחין אנתון תארתהון מרעתא
cibus si hoc propter estis offendentes ipsum in Christum
במשיחא הו מסכלין אנתון ; 13 מטל הנא אן מאכולתא
fratrē meū offēdam vt non comedā non carnē in æternū fratrē meum offendat
מכשלא לאחי לעלם בסרא לא אכול דלא אכשל לאחי ;

9 caput
קפלאון ט

aut Apostolus sum non aut libertatis filius sum non an
1 למא לא הוית בר חארא או לא הוית שליחא או
in Dnō meo opus meū estis non aut vidi non Dominū nostrū Christū Iesum
לישוע משיחא מרן לא חזית או לא הויתון עברי במרי ;
& sigillum sum vobis sed Apostolus sum non alijs & si
2 ואן לאחרנא לא הוית שליחא אלא לכון איתי וחתמא
me qui iudicat apud eos per spiritum & prolatio estis vos mei Apostolatus
דשליחותי אנתון אנון ; 3 ומפק ברוח לאילין דדינין לי
vel & ad bibendum ad edendum nobis potestas est non an hæc est
הנו ; 4 למא לא שליט לן למאכל ולמשתא ; 5 או
reliqui sicut nobis cū ad circūducēdū mulierē sororē nobis potestas est non an
למא לא שליט לן חתא אנתתא למכרכו עמן איך שרכא
ego aut Cephas & sicut Domini nostri fratres & sicut Apostolorum
דשליחא ואיך אחוהי דמרן ואיך כאפא ; 6 או אנא
operemur vt non potestas nobis non est & Barnabas solus
בלחוד וברנבא לית לן שולטנא דלא נפלוח ;

9 Videte autē ne fortè hæc licentia vestra, offendiculū fiat infirmis.
10 Si enim quis viderit eū, qui habet scientiam, in idolio recumbentem: nónne conscientia eius cùm sit infirma, ædificabitur ad manducandum idolothyta?
11 Et peribit infirmus in tua scientia frater, propter quem Christus mortuus est?
12 Sic autem peccantes in fratres, & percutientes conscientiam eorum infirmam, in Christum peccatis.
13 Quapropter si esca scandalizat frattem meum, non manducabo carnem in æternum, ne frattem meū scandalizem.

CAP. IX.

1 NON sum Apostolus? non sum liber? nónne Christum Iesum Dominum nostrum vidi? Nónne opus meum vos estis in Domino?
2 Et si alijs non sum Apostolus, sed tamen vobis sum, nam signaculum Apostolatus mei vos estis in Domino.
3 Mea defensio apud eos, qui me interrogant, hæc est:
4 Nun quid non habemus potestatem manducandi & bibendi?
5 Nunquid non habemus potestatem mulierculam sororem circunducendi, sicut & cęteri Apostoli, & fratres Domini, & Cæphas?
6 Aut solus ego & Barnabas, non habemus potestatē hoc operandi?

9 βλέπετε δὲ μή πως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη προσκόμμα γένηται τοῖς ἀσθενοῦσι. 10 ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σε τὸν ἔχοντα γνῶσιν, ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; 11 καὶ ἀπολεῖται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς διὰ τὴν σὴν γνῶσιν, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν; 12 οὕτω δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε.
13 διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

Κεφ. θ.

1 Οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐχὶ Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ; 2 εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ. 3 ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν, αὕτη ἐστί· 4 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν; 5 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου, καὶ Κηφᾶς; 6 ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι;

7 Quis militat suis stipendijs vnquam? Quis plantat vineam, & de fructu eius nõ edit? Qui pascit gregem, & de lacte gregis non manducat?

8 Nunquid secũdum hominem hæc dico? an & Lex hæc non dicit?

9 Scriptum est enim in Lege Moysi, Non alligabis os boui trituranti. Nunquid de bobus cura est Deo? an propter nos vtique hoc dicit?

10 Nam propter nos vtique scripta sunt, quoniam debet in spe, qui arat, arare: & qui triturat, in spe fructus percipiendi.

11 Si nos vobis spiritualia seminauimus, magnum est si nos carnalia vestra metamus?

12 Si alij potestatis vestræ participes sunt, quare non potius nos? Sed non vsi sumus hac potestate: sed omnia sustinemus, ne quod offendiculum demus Euangelio Christi.

13 Nescitis quoniam qui in sacrario operantur, quæ de sacrario sunt, edunt: & qui altari deseruiunt, cum altari participant?

14 Ita & Dominus ordinauit ijs qui Euangelium annuntiant, de Euangelio viuere.

qui plãtet q̃s est aut animæ suæ in sumptibus militiam qui militat quis
מנו דמפלח פלחותא בנפקתא דנפשה או מנו דנצב
& de oues qui pascat quis est aut edat non fructibus eius & de
כרמא ומן פארוהי לא אכל או מנו דרעא ענא ומן
hæc hominis filius tanquam nunquid edat non gregis sui lacte
דאדם דרעיתה לא אכל: 8 דלמא איך בר נשא הלין
in ipsa enim scriptũ est dicit ista lex etiam ecce ego dico
אמר אנא הא אף נמוסא הלין אמר: 9 כתיב גיר בה
boue de nunquid triturãtis bouis os obligabis quia non Moysi Lex
בתורא דלא תבלום תורא דמדרך למא על תורא
dicit hoc propter quẽ notũ est sed Deo ipsi cura
אמר לה אלהא: 10 אלא ידיעא דמטל הו אמר
eum oportet spe quod in propter ea scriptum est enim & propter nos
מטלהון גיר אתכתבת מטל דעל סברא ולא לה
prouentus spe in qui triturat & eum vt aret arare
דיניא דנכרוב ואינא דמדרך על סברא דעללתא:
ex vobis nos si est magnum in vobis seminauimus q̃ Spiritus nos si
11 אן חנן דרוחא זרען בבון רבא הי אן חנן מנכון
potestas ipsis est alijs & si metamus quæ vestra
דמיא נחצוד: 12 ואן לאחרנא אית להון שולטנא
potestate vsi sumus non sed magis conuenit nobis omnia
לא לן ולא יתיראית אלא לא אתחשחן בשולטנא
impediamus non vt in aliquo sustinemus aliquid omne sed ne
דנאלא כל מדם מסיברינן דבמדם לא נתבס
Christi Euangelium
בדוכתה דמשיחא:
& sociorum eius Antonij in commemoratione
בדוכרנא דאנטוניוס וחבריהי
de seruiunt Sancta qui in domo quod ij estis scientes
13 לא ידעין אנתון דאילין דבבית קודשא פלחין מן
eum seruiunt qui altari & ij aluntur Sancta de
בית קודשא מסתיברין ואילין דלמדבחא פלחין עם
qui Euangeliũ suũ vt ij præcepit Domin⁹ noster etiam ita participant altari
מדבחא פלגין: 14 הכנא אף מרן פקד דאילין דסברתה
viuant Euangelio suo ex
מבשרין מן סברתה נהון:

7 Τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; Τίς φυτεύει ἀμπελῶνα, καὶ ὁ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; Ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; 8 μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λέγω; ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; 9 ἐν γὰρ τῷ νόμῳ Μωσέως γέγραπται, Οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ, ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; 10 δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν τῆς ἐλπίδος μετέχειν, ἐπ' ἐλπίδι. 11 εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; 12 εἰ ἄλλοι τῆς ἐξουσίας ὑμῶν μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μὴ ἐγκοπὴν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. 13 οὐκ οἴδατε, ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ προσεδρεύοντες, τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; 14 οὕτω καὶ ὁ Κύριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν, ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

hoc propter nec istis ex in vno sum vsus non verò ego
15 אנא דין לא אתחשחת בהדא מן הלין ולא מטל הדא
& non moriar vt moriendo enim mihi expedit mihi fiat vt ita scripsi
כתבת דהכנא נהוא לי פקח לי גיר דממת אמות ולא
mihi nõ est enim ego quia euãgelizẽ etiã inanẽ reddat gloriationẽ meãvt homo
דאנש שובהרי נסרק : 16 אף דמסכר אנא גיר לית לי
euangelizẽ sed autẽ mihi væ super me posita est enim necessitas gloriatio
שובהרא קטירא גיר סים עליו לי דין אלא אסכר :
sine verò si mihi est merces ego facio hoc in volũtate mea enim si
17 אן גיר בצביני הדא סער אנא אגרא אית לי אן דין דלא
igitur quæ est mihi credita est domus nutritio volũtate mea
בצביני רבת ביתותא הו מהימן אנא : 18 אינא הו הביל
Euangelium efficiam sumptibus sine sum euãgelizãs vt cùm merces mea
אגרי דכד מסכר אנא דלא נפקתא אעבריה לסכרתה
in Euangelio mihi quæ data est postetate vtar & non Christi
דמשיחא ולא אתחשח בשלוטנא דיהב לי באונגליון :
meipsum subieci homini omni omnibus ab enim sim liber cùm
19 כד מחרר אנא גיר מן כלהין לכל נש שעבדת נפשי
Iudæus quasi Iudæis cum & fui lucrifaciam vt multos
דלסגיא אתר : 20 והוית עם יהודיא איך יהודיא
quasi fui sunt lege ijs qui sub & cum lucrifaciam vt Iudæos
דליהודיא אתר ועם דתחית נמוסא אנון הוית איך
lucrifaciam sunt Lege qui sub vt eos Lege qui sub
דתחית נמוסא דלאילין דתחית נמוסא אנון אתר :
Lege sine quasi fui ipsis non est quibus Lex & illis
21 ולאילין דנמוסא לית להון הוית איך דלא נמוסא
Christi in Lege sed Lege sine Deo sim non cùm
כד לא איתי לאלהא דלא נמוסא אלא בנמוסה דמשיחא
infirmis cum fui lucrifaciam sunt lege qui sine eos vt etiam
דאף להנון דדלא נמוסא אנון אתר : 22 הוית עם כריהא
vt omnem fui omnis homini omni lucrifaciam vt infirmos infirmus quasi
איך כריהא דלכריהא אתר לכל נש כל הוית דלכל
particeps fiam vt ego facio autem hoc viuificẽ hominẽ
נש אחיא : 23 הדא דין עבד אנא מטל דאהוא שותפא
Euangelij
לסכרתא :

15 Ego autem nullo horum vsus sum. Non autem scripsi hæc, vt ita fiant in me: bonum est enim mihi magis mori, quàm vt gloriam meã quis euacuet.

16 Nam & si euangelizauero, non est mihi gloria: necessitas enim mihi incumbit: vẹ enim mihi est, si non euangelizauero.

17 Si enim volens hoc ago, mercedem habeo. si autem inuitus, dispensatio mihi credita est.

18 Quæ est ergo merces mea? Vt Euangeliun prædicans, sine sumptu ponam Euanhelium, vt non abutar potestate mea in Euangelio.

19 Nam cùm liber essem ex omnibus, omnium me seruũ feci, vt plures lucrifacerem.

20 Et factus sum Iudæis tanquam Iudæus: vt Iudæos lucrater: ijs qui sub lege sunt, quasi sub lege essem (cùm ipse nõ essem sub lege) vt eos qui sub Lege erant, lucrifacerem.

21 Iis qui sine lege erant, tanquã sine Lege essem (cùm sine lege Dei non essem, sed in Lege essem Christi) vt lucrifacerem eos, qui sine Lege erant.

22 Factus sum infirmis infirmus, vt infirmos lucrifacerem. Omnibus omnia factus sum, vt omnes facerem saluos.

23 Omnia autem facio propter Euangelium, vt particeps eius efficiar.

15 ἐγὼ δὲ οὐδενὶ ἐχρησάμην τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα, ἵνα οὕτω γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γὰρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύχημά μου ἵνα τις κενώσῃ. 16 εἰ γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γὰρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ δέ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. 17 εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. 18 τίς οὖν μοί ἐστιν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 19 ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων, πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω. 20 καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· 21 τοῖς ὑπὸ νόμον, ὡς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος (μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ, ἀλλ' ἔννομος Χριστοῦ,) ἵνα κερδήσω ἀνόμους. 22 ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. 23 τοῦτο δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι.

24 Nescitis quòd ij qui in stadio currunt, omnes quidem currunt: sed vnus accipit brauium? Sic currite vt comprehendatis.

25 Omnis autem qui in agône contendit, ab omnibus se abstinet, & illi quidem vt corruptibilem coronam accipiant, nos autem incoruptam.

26 Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aërem verberans.

27 Sed castigo corpus meũ, & in seruitutem redigo, ne fortè cũ alijs prædicauerim, ipse reprobus efficiar.

CAP. X.

1 NOLO enim vos ignorare fratres, quoniam patres nostri omnes sub nube fuerunt, & omnes mare transierunt.

2 Et omnes in Moyse baptizati sunt in nube & in mari.

3 Et omnes eandem escam spiritalem manducauerunt.

4 Et omnes eundem potum spiritalem biberunt (bibebãt autẽ de spiritali, consequente eos, petra: Petra autem erat Christus.)

5 Sed non in pluribus eorũ, beneplacitum est Deo: nam prostrati sunt in deserto.

6 Hæc autem in figura facta sunt nostri, vt non simus concupiscentes malorum, sicut & illi concupierunt.

omnes currunt qui in stadio quòd ij estis scientes quia
לא ידעין אנתון דאילין דבאסטדיון רהטין כלהון הו
vt currite sic victoriam sibi accipit vnus sed omnes
רהטין אלא חד הו נסב לה זכותא הכנא רהטו איך
aliquo omni ab facit qui certamen enim homo omnis abstinet
דתדכון: 25 כל אנש גיר דאגונא עבד מן כל מדם
quæ corrumpitur coronam vt accipiant qui currunt & illi metetem suam cibum
דתרעון הולין דרהטין דנסבון כלילא דמתחבל
sum currens sic igitur ego corrumpitur quæ non vel non
מן דין דלא דמתחבל: 26 אנא הכיל הכנא רהט אנא
sum decertans & ita notum sit quod non aliquid propter quasi non
מתחיא איך דעל מדם דלא ידיע והכנא מתכתש אנא
subiicio corpus meum sed decertem contra aerẽ ipse quasi fit
מתחיא איך הו דלאאר כתש: 27 אלא פגרי הו כבש
fuerim prædicans alijs ego ne forte ego & in seruitutem redigo
ומשעבד אנא דדלמא אנא לאחרנא אכרזת אנא
10 caput sim reprobus ipse
קפלאון קיים אתהלא לי:
Epiphaniam infra oblationis
דקורבא דבירת דנתא
nube sub omnes quia Patres nri fratres mei vt sciretis autẽ ego
נבא אנא דין דתדעון אחי דאבהין כלהון תחית עננא
baptizati sunt Mosis per manũ & omnes transierunt per mare & omnes
ומלהון בימא עברו: 2 וכלהון ביד מושא עמדו
comederunt Spiritus cibum vnum & omnes & in mari
מאוכלא: 3 וכלהון חדא מאכולתא דרוחא אכלו:
petra de enim erant bibentes biberunt Spiritus potum vnum
מלהון חד משתיא דרוחא אשתיו שתין הוו גיר מן כאפא
Christus erat ipse illa autem Petra cum eis erat quæ vestigio
דמשיחא הות עמהון כאפא דין הי הו הוא משיחא:
enim ceciderunt Deo complacitum est in multitudine eorum non
לא לא הוא בסונאהון אצטבי אלהא נפלו גיר
cupiẽtes simus vt non fuerunt nobis figura autem hæc in
מתאוין אנא: 6 הלין דין טופסא לן הו הוו דלא הוין רגין
concupiterũt illi sicut
מתאוא אכנא דהגון רגו:

24 οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες, πάντες μὲν τρέχομεν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτω τρέχετε ἵνα
καταλάβητε. 25 πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν,
ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. 26 ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως· οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα δέρων·
27 ἀλλὰ ὑποπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μή πως ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

Κεφ. ι.

1 Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν, καὶ πάντες διὰ τῆς
θαλάσσης διῆλθον· 2 καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ· 3 καὶ
πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον· 4 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πόμα πνευματικὸν ἔπιον· ἔπινον γὰρ ἐκ
πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός. 5 ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ
θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. 6 ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς
καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

sicut coluerunt ex illis etiam sicut idolorum cultores simus ne & etiam
7 ואף לא נהוא פלחי פתכרא איכנא דאף מנהון פלחו איך
ad ludēdū & surrexerunt & ad bibēdum ad edendū popul⁹ q̄a sedit scriptū est
דכתיב דיתב עמא למאכל ולמשתא וקמו למשתעיו:
viginti die in vno & ceciderūt scortati sunt ex eis sicut scortemur nō etiam
8 אף לא נזנא איכנא דמנהון זניו ונפלו בחד יומא עסרין
ex eis etiam sicut Christum tentemus neque millia & tria
ותלתא אלפין: 9 ולא ננסא למשיחא איכנא דאף מנהון
ex eis sicut obmurmurabitis non etiā serpētes eos & perdidetūt tētauerūt
נסיו ואובדו אנון חוותא: 10 אף לא תרטנון איכנא דמנהון
omnia verò hæc exterminatoris per man⁹ & perierunt obmurmurarūt
רטנו ואבדו באידי מחבלנא: 11 הלין דין כלהין
nostrā eruditionē propter & scripta sunt fuerūt in figurā nostri illis q̄ cōtigerunt
דגדשי להון לטופסן הוי ואתכתבי מטל מרדותא דילין
quòd stet qui putat is proinde peruenit ad nos seculorum ad quos finis
דחרתהון דעלמא עלין מטית: 12 מכיל מן דסבר דקם
hominis quæ filiorū sed pertingat vos non tentatio cadat vt non caueat
נזדהר דלא נפל: 13 נסיונא לא מטיכון אלא דבני נשא
eo præ magis vt tentemini vos laxabit qui non Deus verò est Fdelis
מהימן הו דין אלהא דלא נרפיכון דתתנסון יתיר מן מרם
possitis vt exitum vestræ tētationi facietis sed estis quod potētes
דמצין אנתון אלא נעבד נסיונכון מפקנא איכנא דתשכחון
cultu à fugite dilecti mei hoc propter perferre
למסיברו: 14 מטל הנא חביבי ערוקו מן פולחנא
id vos iudicate ego dico sapientibus tanquam idolorum
דפתכרא: 15 איך דלחבימא אמר אנא דונו אנתון מרם
est nōnne cui benedicimus laudis ille calix ego quod dico
דאמר אנא: 16 כסא הו דתודיתא דמברכינן לא הוא
quē frāgimus ille & panis Christi Sanguinis est communicatio
שותפותא איתוהי דדמה דמשיחא ולחמא הו דקצינן
quemādmodum Christi Corporis est communicatio est nōnne
לא הוא שותפותא איתוהי דפגרה דמשיחא: 17 איכנא
enim nos omnes corp⁹ sum⁹ vnū omnes nos ita ille panis est vnus igitur
הכיל דחד הו לחמא הו הכנא כלן חד חנן פגר כלן גיר
accipimus pane vno Ipso illo ex
מן הו הו חד לחמא נסכינן:

7 μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε. καθὼς γέγραπται, ὡς ἔφαγε ὁ λαὸς καθίσαι, καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. 8 μηδὲ πορνεύωμεν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν. καὶ ἔπεσον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες. 9 μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Χριστόν, καθὼς καὶ τινες αὐτῶν ἐπείρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλοντο. 10 μηδὲ γογγύζετε, καθὼς καὶ τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ.
11 ταῦτα δὲ πάντα τύποι συνέβαινον ἐκείνοις· ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντησεν. 12 ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι, βλεπέτω μὴ πέσῃ. 13 πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἰλήφασι εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι, ὑπὲρ ὃ δύνασθε· ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν, τοῦ δυνασθαι ὑμᾶς ὑπενεγκεῖν. 14 διό, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας· 15 ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημι. 16 τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστι; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστι; 17 ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν.

7 Neq. idololatrę efficiamini, sicut quidā ex ipsis: quē admodum scriptū est, Sedit populus manducare & bibere, & surrexerunt ludere.
8 Neque fornicemur, sicut quidā ex ipsis fornicati sunt, & ceciderunt vna die vigintitria millia.
9 Neque tentemus Christum, sicut quidam eorum tentauerunt, & à serpentibus perierunt.
10 Neque murmuraueritis, sicut quidam eorum murmurauerunt, & perierunt ab exterminatore.
11 Hæc autem omnia in figura contigebant illis: scripta sunt autem ad correptionem nostram, in quos fines seculorum deuenerunt.
12 Itaque qui se existimat stare, videat ne cadat.
13 Tentatio vos non apprehendat, nisi humana. Fidelis autem Deus est, qui non patietur vos tentari supra id quod potestis: sed faciet etiā cum tentatioue prouentum, vt possitis sustinere.
14 Propter q̄ charissimi mihi, fugite ab idolorū cultura.
15 Vt prudentibus loquor: vos ipsi iudicate quod dico.
16 Calix benedictionis cui benedicimus, nónne communicatio sanguinis Christi est? & panis quē frangimus, nónne participatio corporis Domini est?
17 Quoniam vnus panis, & vnum corpus multi sumus, omnes qui de vno pane, & de vno calice participamus.

18 Videte Israel ſecundum carnem: nónne qui edunt hoſtias, participes ſunt altatis?

19 Quid ergo? dico quòd idolis immolatum ſit aliquid? aut quòd idolum ſit aliquid?

20 Sed quę immolant Gentes, dęmonijs immolant, & non Deo. Nolo autem vos ſocios fieri dęmoniorum.

21 Non poteſtis calicem Domini bibere, & calicem dæmoniorum: non poteſtis menſæ Domini participes eſſe, & menſæ dęmoniorum.

22 An æmulamur Dominũ? Nunquid fortiores illo ſumus?

23 Omnia mihi licent, ſed non omnia expediunt. Omnia mihi licent, ſed nõ omnia ædificant.

24 Nemo quod ſuum eſt quærat, ſed quod alterius.

25 Omne quod in macello vęuit, manducate: nihil interrogantes propter conſcientiam.

26 Domini eſt terra, & plenitudo eius.

27 Siquis vocat vos infidelium ad cœnam, & vultis ire: omne quod vobis apponitur mãducate, nihil interrogantes propter conſcientiam.

28 Si quis autẽ dixerit, Hoc immolatum eſt idolis: nolite manducate propter illum qui indicauit, & propter cõſcientiam:

victimas qui edunt illi nónne qui in carne Israel
הוו לכריל דדבבסר לא הוא אילין דאכלין דבחא
ego dico igitur quid altaris participes
אנא שותפא למדבחא : 19 מנא הכיל אמר אנא
ſit aliquid idolo quòd immolatum aut ſit aliquid quod
דבראמרם איתוהי או דבחא דפתכרא מרם הו
immolant ipſum dæmonijs profani quod immolant aliquid illud ſed
אלא הו מרם דדבחין חנפא לשאדא הו דבחין 20
dæmoniorum participes vt ſitis ego volo autem non Deo
לאלהא לא דין צבא אנא דתהוון שותפא לשאדא :
dæmoniorum & poculum Dnī nrī calicem vt bibatis vos poteſtis
לא משבחין אנתון דתשתון כסא דמרן וכסא דשאדא
& in menſa Domini nrī in menſa vt ſitis participes vos poteſtis
לא משבחין אנתון דתשתותפון בפתורא דמרן ובפתורא
nunquid Dominũ nrũm prouocamus prouocãdo nunquid aut
דשאדא : 22 או דלמא מטנו מטנינן למרן דלמא
aliquid omne non ſed mihi licet aliquid omne præ eo fortiores
תקיפין מנה : 23 כל מרם שליט לי אלא לא כל מרם
ædificat aliquid omne non ſed mihi licet aliquid omne
בנה כל מרם שליט לי אלא לא כל מרם מבנא :
quod ſocij ſui etiam homo omnis ſed quærat ſit quod animæ ſuæ homo
לא אנש דנפשה נהוא בעא אלא כל נש אף דחברה :
diſquiſitione fine comedentes ſitis in macello quod venditur aliquid
מרם דמזדבן במקלון הויתון אכלין דלא עוקבא
cum plenitudine eius terra enim eſt Domini
מטל תארתא : 26 דמריא הי גיר ארעא במלאיה :
ad eundum eſtis & cupientes vos vocauerit profanis ex verò homo ſi
אן אנש דין מן חנפא קרא לכון וצבין אנתין למאזל
propter diſquiſitione fine edite ante vos quod apponetur aliquid
מרם דמתתסים קדמיכון אכולו דלא עוקבא מטל
eſt immolatum quia hoc vobis dixerit verò homo ſi conſcientiam
דאדנא : 28 אן אנש דין נאמר לכון דהנא דדביחא הו
conſcientiam & propter vobis qui dixit eum propter comedite
לא תאכלון מטל הו דאמר לכון ומטל תארתא :

18 βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας, κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσί; 19 Τί οὖν φημι; ὅτι εἴδωλόν τί ἐστιν; ἢ ὅτι εἰδωλόθυτόν τί ἐστιν; 20 ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσι τὰ ἔθνη, δαιμονίοις θύουσι, καὶ οὐ θεῷ· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. 21 οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων. 22 ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν; 23 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. 24 μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου ἕκαστος. 25 Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· 26 τοῦ γὰρ κυρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. 27 εἰ δὲ καλεῖ ὑμᾶς τις τῶν ἀπίστων, καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· 28 ἐὰν δὲ εἴπῃ τις ὑμῖν, Τοῦτο εἰδωλόθυτόν ἐστι, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα, καὶ τὴν συνείδησιν· τοῦ γὰρ κυρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.

NOVUM TESTAMENTUM A

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

eius sed quæ vestra non ego dico autem conscientiam
29 תארתא דין אמר אנא לא הוא דילכון אלא דהו
aliorum conscientia à iudicatur libertas mea enim cur ꝗ dixerit
דאמר למנא גיר חארותי מתדינא מן תארתא דאחרנא ;
ego conuiuijs proscindor cur ego vtor per gratiam ego si
30 אן אנא בטיבותא מתחשח אנא מנא מתנדף אנא
igitur estis comedentes siue ego gratias ago quòd ego eo pro
על מרם דאנא מודא אנא ; 31 אן אכלין אנתון הכיל
id omne estis facientes aliquid siue estis bibentes siue
ואן שתין אנתון ואן מרם עבדין אנתון כל מרם
ostendiculo sine facientes sitis Dei in gloriam
לתשבוחתה דאלהא הויתון עבדין ; 32 דלא תוקלא
etiam sicut Dei & Ecclesiæ & Gentibus Iudæis estote
הוו ליהודיא ולארמיא ולעדתה דאלהא ; 33 איך דאף
aliquid ego quæro neque ego placeo homini omni aliquo in omni ego
אנא בכל מרם לכל נש שפר אנא ולא בעא אנא מרם
vt viuant conducit quod pluribus id sed conducit ꝗ mihi
דלי פקח אלא מרם דלסגיאא פקח דנחון ;
11 caput
קפלאון יא
ego laudo Christi ego etiam sicut mihi similes estote
1 אתדמו בי איכנא דאף אנא במשיחא ; 2 משבח אנא
& sicut mihi sitis memores aliquo ꝗin omni fratres mei verò vos
לכון דין אחי דבכל מרם עהידין אנתון לי ואיכנא
autem ego velim estis tenentes præcepta vobis tradidi
דאשלמת לכון פוקדנא אחידין אנתון ; 3 צבא אנא דין
mulieris & caput est Christus caput viri quod omnis vt sciatis
דתדעון דכל גבר רישה משיחא הו ורישה דאנתתא
qui orat vir omnis est Deus Christi & caput est vir
גברא הו ורישה דמשיחא אלהא הו ; 4 כל גברא דמצלא
mulier & omnis caput suũ pudefacit caput suũ tectũ sit cùm vaticinatur aut
או מתנבא כד מכסי רישה מבהרת רישה ; 5 וכל אנתתא
caput suũ pudore afficit caput suũ reuelat cùm vaticinatur aut quæ orat
דמצליא או מתנביא כד גלא רישה מבהתא רישה
caput cui rasũ est ea cum enim est similis
שויא הי גיר עם הי דגריע רישה ;

29 συνειδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. ἱνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; 30 εἰ δὲ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ ἃ ἐγὼ εὐχαριστῶ; 31 εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε. 32 ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησι, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ· 33 καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι.

Κεφ. ια.

1 Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ. 2 ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὅτι πάντα μου μεμνῆσθε, καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν, τὰς παραδόσεις κατέχετε. 3 θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ, ὁ Χριστός ἐστι· κεφαλὴ δὲ γυναικὸς, ὁ ἀνήρ· κεφαλὴ δὲ Χριστοῦ, ὁ θεός· 4 πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων, καταισχύνει τὴν ἑαυτοῦ κεφαλήν. 5 πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς· ἓν γὰρ ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ.

29 Conscientiam autem dico non tuam, sed alterius. Vt quid enim libertas mea iudicatur ab aliena conscientia?

30 Si ego cum gratia participo, quid blasphemor pro eo quod gratias ago?

31 Siue ergo manducatis, siue bibitis, vel aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite.

32 Sine offensione estote Iudæis & gentibus, & Ecclesiæ Dei:

33 Sicut & ego per omnia omnibus placeo, non quærẽs quod mihi vtile est, sed quod multis, vt salui fiant.

CAP. XI.

1 IMITATORES mei estote, sicut & ego Christi.

2 Laudo autem vos fratres, quòd per omnia mei memores estis: & sicut tradidi vobis, præcepta mea tenetis.

3 Volo autẽ vos scire, quòd omnis viri caput, Christus est: caput autem mulieris, vir: caput verò Christi, Deus.

4 Omnis vir orans aut prophetans velato capite deturpat caput suum.

5 Omnis autem mulier orans aut prophetans non velato capite, deturpat caput suum: vnum enim est acsi decaluetur.

6 Nam si non velatur mulier, tondeatur. Si verò turpe est mulieri tonderi aut decaluati, velet caput suum.

7 Vir quidem non debet velare caput suum: quoniam imago & gloria Dei est, mulier autem gloria viri est.

8 Non enim vir ex muliere est, sed mulier ex viro.

9 Et enim non est creatus vir propter mulierem, sed mulier propter virum.

10 Ideo debet mulier velamẽ habere supra caput suum, & propter angelos.

11 Veruntamen neque vir sine muliere, neque mulier sine viro, in Domino.

12 Nam sicut mulier de viro, ita & vir per mulierem: omnia autem ex Deo.

13 Vos ipsi iudicate: Decet mulierem non velatam orare Deum.

14 Nec ipsa natura docet vos, quòd vir quidem si comam nutriat, ignominia est illi:

15 Mulier verò si comam nutriat, gloria est illi: quoniã capilli pro velamine ei dati sunt.

16 Si quis autem videtur contentiosus esse, nos talem consuetudinem non habemus, neque Ecclesia Dei.

turpe verò si radatur etiam mulier velatur non enim
ניר לא מתכסיא אנתתא אף תסתפרי אן דין משכר
enim vir veletur tonderi aut radi mulieri
ר לאנתתא למסתפרו או למגרע תתכסא: 7 גברא גיר
& gloria est imago quia cuput suum vt tegat debet
ן חיב דנכסא רישה מטל דדמותא הו ותשבוחתה
enim non viri est gloria verò mulier
ר לא אנתתא דין תשבוחתא הי דגברא: 8 לא גיר
etiam viro ex mulier sed muliere ex vir
ר מן גברא מן אנתתא אלא אנתתא מן גברא: 9 אף
propter mulier sed mulierem propter creatus est vir
ן גברא אתברי מטל אנתתא אלא אנתתא מטל
super sit vt potestas mulier debet hoc propter
ן: 10 מטל הנא חיבא אנתתא דשולטנא נהוא על
extra vir non veruntamen Angelos propter caput
ה מטל מלאכא: 11 ברם דין לא גברא לבר מן
sicut in Domino nrõ virum extra mulier non etiam
גברא אף לא אנתתא לבר מן גברא במרן: 12 היכנא
id omne mulieris per manum vir ita viro ex
ר אנתתא מן גברא הכנא גברא ביר אנתתא כל מדם
decorum est & aſam vrãm inter vos iudicate est Deo
ן מן אלהא הו: 13 דונו ביניכון לנפשכון יאא
nonne etiam Deum oret caput suum reuelat quæ cùm
מגלא רכר גלא רישה תצלא לאלהא: 14 אף לא
est ignominia capillus eius surgit cùm quòd viro vos docet
מלף לכון דגברא מא דקאם סערה צעירא הו
ei est gloria comam suã nutrit cùm & mulier
ן: 15 ואנתתא מא דמרבי סערה תשבוחתא הי לה
homo si ei data est velamine pro coma eius
ר סערה חלף תכסיתא הו אתיהב לה: 16 אן אנש
neque ista quæ sicut consuetudo non est nobis his de contendere
מתרא על הלין לן לית לן עידא דאיך הנא ולא
Dei Ecclesiæ
ערתה דאלהא:

6 εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειρέσθω. εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρεσθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω.
7 ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός
ἐστιν. 8 οὐ γὰρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· 9 καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα,
ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. 10 διὰ τοῦτο ὀφείλει γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, διὰ τοὺς ἀγγέλους.
11 πλὴν οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς ἐν κυρίῳ· 12 ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς,
οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. 13 ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπει γυναῖκα
ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; 14 οὐδὲ αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ,
ἀτιμία αὐτῷ ἐστί· 15 γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστί· ὅτι ἡ κόμη αὐτῇ ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ. 16 εἰ δὲ τις
δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.

quia vos sum laudans tanquam non sum quod ꝑcipiés autem hoc
17 הדא דין דמפקד אנא לא איך משבח אנא לכון מטל
descendistis est ad id quod minus sed venistis ad id quod ante vos non
דלא היא לקדמיכון אתיתון אלא לבצירותא הו נחתתון:
dissidia in ecclesia estis congregati cùm enim primum
18 לוקדם גיר מא דמתכנשין אנתון בערתא פלגותא
ego credo aliquid & aliquid inter vos quia sint ego audio
שמע אנא דאית בינתכון ומדם מדם מהימן אנא:
q.ꝓbati sunt vt ij inter vos vt sint contentiones etiam sunt futuræ
19 עתידין אנון אף תרינא דנהוון בינתכון דאילין דבקין
sicut non estis congregati igitur cùm innotescant inter vos
בכון נתידעון: 20 מא הכיל דמתכנשין אנתון לא איך
homo sed & bibentes estis comedentes Dnī nrī in die iustum est
דזדק ליומה דמרן אכלין אנתון ושתין: 21 אלא אנש
ebrius est & vnus esurit vnus & est sibi comedit antè cœnam suam homo
אנש דשמיתה קדם אכל לה והוא חד כפן וחד רוא:
Ecclesiam aut & bibatis vt edatis vobis sunt domus nunquid
22 דלמא בתא לית לכון דתאכלון ותשתון או בערתה
ipsis quibus non est eos estis & pudefacientes estis contemnētes Dei
דאלהא בסין אנתון ומבהתין אנתון לאילין דלית להון
sum laudans non in hoc laudabo vos vobis dicam quid
מנא אמר לכון אשבחכון כהדא לא משבח אנא:

mysteriorum quintæ oblatio

קורבא דחמשא דארזא

ꝓDomin'noster vobis ꝓ tradidi ipsum illud Dnō nrō à accepi enim ego
23 אנא גיר קבלת מן מרן הו מדם דאשלמת לכון דמרן
& benedixit panem fuit accipiens fuit qua traditus nocte in ea Iesus
ישוע בהו ליליא דמשתלם הוא נסב הוא לחמא: 24 וברך
frangitur pro vobis quod corp'meū hoc est comedite accipite & dixit & fregit
וקצא ואמר סבו אכולו הנו פגרי דעל אפיכון מתקצא
cœnauissent postquam similiter in mei cōmemorationē facientes sitis sic
הכנא הויתון עבדין לדוכרני: 25 הכנא מן כתר דאתשמו
in meo sāguine nouū testamētū est calix hic & dixit dedit calicē etiā
אף כסא יהב ואמר הנא כסא איתוהי ריתיקא חדתא בדמי
in mei cōmemorationē eritis bibentes quādo omne faciētes sitis sic
הכנא הויתון עבדין כל אמתי דשתין אנתון לדוכרני:

17 Hoc autē præcipio, non laudans quòd non in melius, sed in deterius conuenitis.

18 Primùm quidem conueniētibus vobis in Ecclesiam, audio scissuras esse inter vos, & ex parte credo.

19 Nam oportet & hæreses esse, vt & qui probati sunt, manifesti fiant in vobis.

20 Conuenientibus ergo vobis in vnum, iam non est Dominicam cœnam manducare.

21 Vnusquisque enim suam cœnam præsumit ad manducandum. Et alius quidem esurit, alius autem ebrius est.

22 Nunquid domos non habetis ad manducandum & bibendum? aut Ecclesiam Dei contemnitis, & confunditis eos, qui nō habent? Quid dicam vobis? Laudo vos? In hoc non laudo.

23 Ego enim accepi à Domino quod & tradidi vobis, quoniam Dominus Iesus in qua nocte tradebatur, accepit panem:

24 Et gratias agens fregit, & dixit, Accipite & manducate, Hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur: hoc facite in meam commemorationem.

25 Similiter & calicem, postquàm cœnauit, dicens, Hic calix, nouum testamentum est in meo sanguine, hoc facite, quotiescunque biberitis, in meam commemorationem.

17 τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ, ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖττον, ἀλλ' εἰς τὸ ἧττον συνέρχεσθε. 18 πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω. 19 δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. 20 συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτό, οὐκ ἔστι κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν. 21 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει. 22 μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί ὑμῖν εἰπεῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ. 23 ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδετο, ἔλαβεν ἄρτον. 24 καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ εἶπε, λάβετε, φάγετε· τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον. τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
25 ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δεῖπνησαι, λέγων, τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

26 Quotiescunque enim manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis, donec veniat.

27 Itaque quicunque manducauerit panem hunc, & biberit calicē Domini indignē, reus erit corporis & sanguinis Domini.

28 Probet autem seipsum homo: & sic de pane illo edat, & de calice bibat.

29 Qui enim manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit, non diiudicans corpus Domini.

30 Ideo inter vos multi infirmi & imbecilles, & dormiunt multi.

31 Quòd si nosmetipsos diiudicaremus, non vtique iudicaremur.

32 Dum iudicamur autem, à Domino corripimur, vt non cum hoc mundo damnemur.

33 Itaque fratres mei, cùm conuenitis ad mãducandum, inuicem expectate.

34 Si quis esurit, domi manducet, vt non in iudicium conueniatis. Cætera autem, cùm venero, disponam.

CAP. XII.

1 De spiritualibus autem, nolo vos ignorare fratres.

2 Scitis autē quoniam cùm Gentes essetis, ad simulachra muta prout ducebamini eũtes.

estis & bibentes hunc Panem estis comedentes enim quando enim
כל אבתי ניר דאכלין אנתון לחמא הנא ושתין אנתון
ad aduẽtum eius vsque estis cõmemorãtes Dni nri illam mortem hanc
עד מא דיתי: כמה הנא מותה הו דמרן מעהדין אנתון עד מא למתיתה:
calice ipsius ex & biberit Domini Pane ex qui comederit igitur illi
אנא הביל דאכל מן לחמה דמריא ושתא מן כסה
& corporis eius Domini Sanguinis est reus eo est dignus ille
דגויה שיאלה מחיב הו לדמה דמריא ולפגרה:
ex edat & tunc animam suã probans homo sit hoc propter
מטל הנא נהוא אנש בקא נפשה והידין אכל מן
& bibit enim qui comedit is hoc calice ex & bibat hoc propter
לחמא הנא ושתא מן כסא הנא: 29 מן דאכל גיר ושתא
& bibit comedit animæ suæ ipse cõdemnationē est dignus non cùm
מחיב לנפשה אכל ושתא לא פרש פגרה דמריא: 30 מטל הנא סגיאין בכון
inter vos multi sunt hoc propter Domini corpus differens quia non
אלו ניר נפשן דינין: 31 אלו ניר נפשן דינין
Dnõ nrõ à autem iudicamur cùm iudicaremur non
לא מתדינין הוין: 32 כד מתתדיננין דין מן מרן
fratres mei Itaque condemnemur mundo cum vt non corripimur corripiamur
עמה דמתדרנין דלא עם עלמא נתחיב: 33 מכיל אחי
vnum vnus expectãtes sitis ad comedendum estis congregati
אחי דמתכנשין אנתון למאכל הויתון מקוין חד לחד:
sitis ad condemnationem vt non edat in domo sua qui esuriit veniat
34 מדין דכפן בביתה נלעס דלא לחיבותא תהוון
præcipiã vobis venero cùm verò reliquis de congregatis
מתכנשין על שרבא דין מא דאתית אפקדכון:
Pentecostes in sabbatho vnius 12 caput
קפלאון יב דחד בשבא דפנטיקוסטי
quia profani vt sciatis ego volo fratres mei autē Spiritualibus de
ל רוחניתא דין אחי צבא אנא דתדעון: 2 דחנפא
differentia fine vox ipsis quib^n non est & ad ea & ad idola fuistis
דיתון ולפתכרא ולאילין דלית להון קלא דלא פורשין
fuistis dum
הויתון:

26 ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ. 27 ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον, ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου. 28 δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· 29 ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως, κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ κυρίου. 30 διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. 31 εἰ γὰρ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα. 32 κρινόμενοι δὲ, ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. 33 ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. 34 εἰ δέ τις πινῇ, ὁ οἴκοι ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρῖμα συνέρχησθε. Τὰ δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι.

Κεφ. ιβ.

1 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν. 2 οἶδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα, ὡς ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι.

qui per Spiritum homo quod non est vobis ego notum facio hoc propter
3 מטל הנא מודע אנא לכון דלית אנש דברוחא
homo non & etiam Iesu est quòd anathema & dicat loquatur Dei
דאלהא ממלל ואמר דחרם הו ישוע ואף לא אנש
per Spiritum nisi Iesus est quod Dominus dicere potest
משכח למאמר דמריא הו ישוע אלא אן ברוחא
est vnus sed sunt donorum autem diuisiones Sanctitatis
דקודשא: 4 פולנא דין דמוהבתא איתיהון אלא חדא הי
est vnus sed sunt ministeriorum & diuisiones Spiritus
רוחא: 5 ופולנא דתשמשתא איתיהון אלא חד הו
Deus est vnus sed sunt virtutum & diuisiones Dominus
מריא: 6 ופולנא דחילותא אית אלא חד הו אלהא
ei datur autem homini homini homine in omni omne qui facit
דמעבד כל בכל נש: 7 לאנש אנש דין מתיהב לה
ei cui datur est ei prodest sicut Spiritus reuelatio
גלינא דרוחא איך דעדרא לה: 8 אית דיהיבא לה
scientiæ sermo verò alij sapientiæ sermo perSpiritum
ברוחא מלתא דחכמתא לאחרנא דין מלתא דידעתא
per Spiritum eundem fides alij per Spiritum per eundē
ברה ברוחא: 9 לאחרנא הימנותא בה ברוחא
alij Spiritum per eundem sanationis dona alij
לאחרנא מוהבתא דאסיותא ברה ברוחא: 10 לאחרנא
diseretio verò alij vaticinium verò alij virtutes verò
דין חילא לאחרנא דין נביותא לאחרנא דין פרושותא
interpretatio verò alij linguarum genera verò alij spirituum
דרוחא לאחרנא דין זניא דלשנא לאחרנא דין פושקא
& diuidit efficit Spiritus ille vnus ista autem omnia linguarum
דלשנא: 11 בלהין דין הלין חדא הי רוחא סערא ומפלגא
est vnum corpus enim sicut vult ipse prout homini omni
לכל נש איך דהי צביא: 12 איכנא גיר רפגרא דח הו
cùm corporis membra autem omnia multa membra in eo & sunt
ואית בה הדמא סגיאא כלהון דין הדמא דפגרא כד
Christus etiam sic corpus sunt vnum sint multa
סגיאא איתיהון חד אגון פגר הכנא אף משיחא:

3 Ideo notum vobis facio, quòd nemo in Spiritu Dei loquens, dicit anathema Iesu. Et nemo potest dicere, Dominus Iesus, nisi in Spiritu sancto.

4 Diuisiones verò gratiatū sunt, idem autem Spiritus.

5 Et Diuisiones ministrationum sunt, idem autem Dominus.

6 Et diuisiones operationū sunt, idem verò Deus, qui operatur omnia in omnibus.

7 Vnicuique autem datur manifestatio Spiritus ad vtilitatem.

8 Alij quidem per Spiritum datur sermo sapientiæ, alij autem sermo scientiæ secundum eundem Spiritum:

9 Alteri fides in eodem Spiritu: alij gratia sanitatum in vno Spiritu:

10 Alij operatio virtutum, alij prophetia, alij discretio spirituum, alij genera linguarum, alij interpretatio sermonum.

11 Hæc autem omnia operatur vnus atque idem Spiritus, diuidens singulis prout vult.

12 Sicut enim corpus vnum est, & membra habet multa, omnia autem membra corporis cùm sint multa, vnum tamen corpus sunt: ita & Christus.

3 διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦς· καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 4 διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσί, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· 5 καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσί, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος. 6 καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ αὐτός ἐστι θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. 7 ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. 8 ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα· 9 ἑτέρῳ δὲ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι· ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι· 10 ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διακρίσεις πνευμάτων. ἑτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν· ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία γλωσσῶν· 11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται. 12 καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστι, καὶ μέλη ἔχει πολλά, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ ἑνὸς πολλὰ ὄντα, ἓν ἐστι σῶμα· οὕτω καὶ ὁ Χριστός.

13 Etenim in vno Spiritu omnes nos in vnum corpus baptizati sumus, siue Iudæi, siue Gentiles, siue serui, siue liberi: & omnes in vno Spiritu potati sumus.

14 Nam & corpus non est vnum membrum, sed multa.

15 Si dixerit pes, Quoniam non sum manus, non sum de corpore: non ideo non est de corpore?

16 Et si dixerit auris, quoniã non sum oculus, non sum de corpore: non ideo non est de corpore?

17 Si totum corpus oculus, vbi auditus? Si totum auditus, vbi odoratus?

18 Nunc autem posuit Deus membra, vnumquodque eorum in corpore sicut voluit.

19 Quòd si essent omnia vnum membrum, vbi corpus?

20 Nunc autem multa quidem membra, vnum autem corpus.

21 Non potest autem oculus dicere manui, Opera tua non indigeo. aut iterum caput pedibus, Non estis mihi necessarij

22 Sed multo magis quæ videntur membra corporis infirmiora esse, necessariora sunt:

23 Et quæ putamus ignobiliora membra esse corporis, his honorem abundantiorem circundamus: & quæ inhonesta sunt nostra, abundantiorem honestatem habent.

Iudæi siue baptizati sum[m] corpus in vnũ Spiritu in vno oẽs enim nos
אף הכן גיר כלן בחדא רוח לחד פגר עמדן אן יהודיא
Spiritum vnum & nos omnes libertatum filij siue serui siue Gentiles
ואן ערמיא ואן עבדא ואן בני חארא וכלן הדא רוחא
multa sed membrum vnum est non enim corpus etiam
סגיאא ; [14] אף פגרא גיר לא הוא חד הדם אלא סגיאא ;
non manus sum quod non propterea pes enim dicat
[15] ארי תאמר גיר רגלא דמטל דלא הוית אידא לא
corpore ex ipso non est hoc ideò nun ex corpore
הוית מנה מן פגרא לו מטל הדא ליתיה מנה מן פגרא ;
ex ipso sum non oculus sum non quia auris dicat
[16] ואן תאמר אדנא על דלא הוית עינא לא הוית מנה מן
enim si corpore ex ipso non est hæc ideo non
פגרא לו מטל הדא ליתיה מנה מן פגרא ; [17] אלו גיר
totum & si auditus esset vbi esset oculus corpus
כלה פגרא עינא הוא איכא הות משמעתא ואלו כלה
Deus autem nunc esset olfaciens quomodo esset
משמעתא הוא איכנא מריח הוא ; [18] השא דין אלהא
voluit ipse prout in corpore membris ex vnum vnum
בגבר הד חד מן הדמא בפגרא איכנא דהו צבא ;
corpus esset vbi membrum essent vnum omnia
[19] ולו דין כלהון חד הוו הדמא איכא הוא פגרא ;
non corpus verò est vnum multa sunt membra
[20] אלא דין הדמא איתיהון סגיאא חד הו דין פגרא ; [21] לא
mihi tu requireris quia non manui vt dicat oculus
לידא עינא דתאמר לאידיא דלא מתבעיא אנתי לי
requirimini quia non pedibus dicere potest caput
לרגלא רישא משכח למאמר לרגלא דלא מתבעין
quæ existimantur membra ea magis sed
אנתי לי ; [22] אלא יתיראית אילין הדמא דמסתברין
pignominiosa q̃ arbitramur & ea necessitas est super eis
חשילין עליהון הו סונקנא ; [23] ואילין דכברינן דמצערין
quæ indecora & ijs multiplicamus ampliorẽ honorem ijs in corpore
יתר נגרא להלין איקרא יתירא מסגינן ואילין דדנוכפא
ipsis facimus maius oneam
יתר אכבא יתירא עבדינן להון ;

13 καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι, εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι, εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ πάντες εἰς ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. 14 καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλος, ἀλλὰ πολλά. 15 ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς, ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; 16 καὶ ἐὰν εἴπῃ ὦτον, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; 17 εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις; 18 νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἕν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν. 19 εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; 20 νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα. 21 οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί, χρείαν σου οὐκ ἔχω· οὐ πάλιν κεφαλὴ τοῖς ποσί, χρείαν οὐκ ἔχω. 22 ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖα ὑπάρχει· 23 καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμοτέρα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις περισσοτέραν τιμὴν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν περισσοτέραν εὐσχημοσύνην περιποιεῖται.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

eis requiritur non q̃ honesta sunt in nobis quæ sunt mẽbra verò ea
24 אילין דין הדמא דאית בן דמיקרין לא מתבעא להון
copiosiorem honorem & dedit corpus temperauit enim Deus honor
איקרא אלהא גיר מזגה לפגרא ויהב איקרא יתירא
sed in corpore dissidium sit vt non quod est minimũ illi membro
25 להדמא אינא דזעור: דלא תהוא פלגותא בפגרא אלא
quia quando solicita sint vno pro vnum æquè membra omnia
26 כלהון הדמא שויאית הד על הד נהוון יצפין: דאמתי
glorificetur & si cõpatiẽtia erunt omnia dolens fuerit membrum vnum
חד הדם נהוא כאב כלהון נהוון חשין ואן משתבח
autem vos glorificantia erunt membra omnia membrum vnum
27 חד הדם כלהון הדמא נהוון משתבחין: אנתון דין
in loco vestro & membra Christi estis corpus
פגרה אנתון דמשיחא הדמא ברוכתכון:

Apostolorum

דשליחא

Prophetas post hos Apostolos primum in Ecclesia sua Deus enim posuit
28 סם גיר אלהא בעדתה לוקדם שליחא בתרהון נביא
dona post hos virtutum operatores post hos Doctores post hos
בתרהון מלפנא בתרהון עבדי חילא בתרהון מוהבתא
nunquid linguarum & genera & gubernatores & adiutores sanationis
29 ראסיותא ומערדנא ומדברנא וזניא דלשנא: דלמא
Doctores omnes nun Prophetæ omnes nunquid Apostoli omnes
כלהון שליחא דלמא כלהון נביא למא כלהון מלפנא
ipsis sunt omnibus nun virtutum operatores omnes nun
30 למא כלהון סערא חילא: למא לכלהון אית להון
nun aut loquuntur linguis omnes nun sanationis dona
מוהבתא דאסיותא למא כלהון בלשנא ממללין או למא
excellentiora dona estis æmulantes verò si interpretãtur omnes
31 כלהון מפשקין: אן דין טנין אנתון במוהבתא רורבתא
quæ præstãtior viam ostẽdã vobis rursum ego
אנא תוב אחוכון אורחא דמיתרא:

13 caput

קפלאון יג

24 Honesta autem nostra, nullius egent: sed Deus temperauit corpus, ei cui deerat, abundantiorem tribuendo honorem:

25 Vt non sit schisma in corpore, sed in idipsum pro inuicem solicita sint membra.

26 Et si quid patitur vnum membrum, compatiuntur omnia membra, siue gloriatur vnum membrũ, cõgaudent omnia membra.

27 Vos autem estis corpus Christi, & membra de membro.

28 Et quosdam quidem posuit Deus in Ecclesia primũm Apostolos, secundò prophetas, tertiò doctores, deinde virtutes, exinde gratias curationum, opitulationes, gubernationes, genera linguarum, interpretationes sermonum.

29 Nunquid omnes Apostoli? nunquid omnes prophetæ? nunquid omnes doctores? nunquid omnes virtutes?

30 Nunquid omnes gratiã habent curationum? nunquid omnes linguis loquuntur? nunquid omnes interpretantur?

31 Æmulamini autem charismata meliora, Et adhuc excellentiorem viam vobis demonstro.

CAP. XIII.

24 τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει· ἀλλ' ὁ θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ ὑστεροῦντι περισσοτέραν δοὺς τιμὴν,
25 ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη· 26 καὶ εἴτε πάσχει ἕν μέλος,
συμπάσχει πάντα τὰ μέλη. εἴτε δοξάζεται ἕν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη. 27 ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ, καὶ
μέλη ἐκ μέρους. 28 καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, εἶτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. 29 μὴ πάντες ἀπόστολοι· μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις; 30 μὴ πάντες χαρίσματα
ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσι; μὴ πάντες διερμηνεύουσι; 31 ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ
κρείττονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

Κεφ. ιγ.

1 Si linguis hominum loquar & Angelorũ, charitatẽ autem non habeam, factus sum velut æs sonans, aut cymbalum tinniens.

2 Et si habuero prophetiã, & nouerim mysteria omnia, & omnem scientiam, & si habuero omnem fidem, ita vt montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum.

3 Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & si tradidero corpus meum ita vt ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest.

4 Charitas patiens est, benigna est. Charitas non æmulatur, non agit perperam,

5 Non inflatur, non est ambitiosa, non quærit quæ sua sunt, non irritatur, nõ cogitat malum:

6 Non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati:

7 Omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet.

8 Charitas nũquam excidit: siue prophetiæ euacuabuntur, siue linguæ cessabunt, siue scientia destruetur.

9 Ex parte enim cognoscimus, & ex parte prophetamus.

10 Cùm autem venerit quod perfectum est, euacuabitur quod ex parte est.

& charitas & ea quæ Angelorum loquar hominis filiorum lingua in me
אן כל לשן דבני נשא אטלל ובדמלאכא וחובא
quod edit cymbalũ aut quod resonat æs tanquam mihi sum in me fi
לי הוא כי הוית ליאיך נחשא דואם או צצלא דיהב
& omnem omnia arcana & nouerim Prophetia io me fuerit & si
קלן: 2 ואן תהוא בי נביותא ואדע ארזא כלהון וכלה
transferam vt montes ita fides omnis in me fuerit & si
ידיעא ואן תהוא בי כלה הימנותא איכנא דטורא אשנא
mihi q̃ est comedẽdũ distribuã & si aliquid sum non in me nõ est
דמא לית בי לא הוית מדם: 3 ואן אוכל דאית לי
sit non & charitas vt comburatur corp̃ meũ tradam & si
לבנא ואן אשלם פגרי דנאקד וחובא לא נהוא
ego proficio nõ aliquid
לי מדם לא יתר אנא:

Lotionis

דשינתא

charitas inuidet non charitas & benigna spiritum est tardans
חובא מגיראה הי רוחה ובסים חובא לא חסם חובא
neque quod pudendum facit neque superbit neque tum
לא מתנש ולא מתחתר: 5 ולא סער דבהתתא ולא
non quod malum cogitat neque irritatur non quæ sua sint
מא דילה לא מתתפיר ולא מתרעא דביש: 6 לא
tolerat aliquid omne de veritate gaudet sed de iniquitate
ית בשולא אלא חדא בקושתא: 7 כל מדם מסיבר
ab charitas sustinet & omne sperat omne credit aliquid
ל מדם מהימן כל מסבר וכל סבל: 8 חובא מן
silebunt & linguæ cessabunt enim prophetiæ excidet
מבטלא נפל נביותא גיר נתבטלן ולשנא נשתתקן
&modicũ cognoscim̃ multo ex enim modicum obliterabitur
ידיעא התבטלי: 9 קליל הו גיר מן סגי ידעינן וקליל
tunc perfectio venerit autem quando prophetamus
מנבי מתנבינן: 10 אמתי דין דתאתא גמירותא הידין
est quod modicum id
דבטל הו מדם דקליל הוא:

1 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν, ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. 2 καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα, καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ὦ τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδέν εἰμι. 3 καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσομαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. 4 ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, 5 οὐ φυσιοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, 6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· 7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. 8 ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι καταργηθήσονται, γλῶσσαι παύσονται, εἴτε γνῶσις καταργηθήσεται. 9 ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν, καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· 10 ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τότε τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

puer & vt eram loquens puer vt essem puer cum
11 כד ילודא הוית איך ילודא ממלל הוית ואיך ילודא
verò fui cùm eram cogitans puer & vt eram intelligens
מתרעא הוית ואיך ילודא מתחשב הוית כד הוית דין
per speculum quasi autem nunc quæ puxritiæ ea abolei vir
נבראבטלת הלין דטליותא: 12 השא דין איך דבמחזיתא
cognosco nunc facies ad faciebus verò tunc in ænigmate cernimus
חזינן בפלאתא הידין דין אפין לוקבל אפין השא ידע
cognosci factus sum cùm sicut cognoscam verò tunc multo ex modicum ego
אנא קליל מן סני הידין דין אדע איך מא דאתידעת:
& charitas & spes fides quæ permanent tria enim sunt hæc
13 הלין אנין גיר תלת דמכתרן הימנותא וסברא וחובא
charitas ex eis verò quæ magna
דרב דין מנהון חובא:

14 caput

קפלאון יד

magis Spiritus dona & æmulamini charitatem post currite
1 רהטו בתר חובא וטנו במוהבתא דרוחא יתיראית
filijs ipse non lingua enim qui loquitur is vt vaticinemini autē
דין דתתנבון: 2 מן דממלל גיר כלשנא לא הו לבני
quod loquitur id audit homo enim non Deo sed loquitur hominis
נשא ממלל אלא לאלהא לא גיר אנש שמע מרם דממלל
filijs qui vaticinatur verò is loquitur mysteria in Spiritu sed
אלא ברוח ארזא ממלל: 3 אינא דין דמתנבא לבני
qui loquitur & consolationē & cordificationē ædificationē loquitur hominis
נשא ממלל בנינא ולובבא ובויאא: 4 דממלל
velim ædificat Ecclesiā & qui vaticinatur ædificat ipse animā suā lingua
בלשנא נפשה הו בנא ודמתנבא עדתא בנא: 5 צבא
vt vaticinemini autem magis linguis loqueremini vt omnes autem ego
אנא דין דכלכון תמללון בלשנא יתיראית דין דתתנבון
non si linguis qui loquitur eo præ qui vaticinatur is enim est magnus
רב הו גיר אינא דמתנבא מן הו דממלל בלשנא אן לא
ædificat Ecclesiā interpretatur verò si interpretetur
מפשק אן דין מפשק עדתא בנא:

11 Cùm essem paruulus, loquebar vt paruulus, sapiebā vt paruulus, cogitabam vt paruulus. Quando autem factus sum vir, euacuaui quæ erant paruuli.

12 Videmus nunc per speculum in ænigmate: tunc autem facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte, tunc autem cognoscam sicut & cognitus sum.

13 Nunc autem manent fides, spes charitas, tria hæc: maior autē horū est charitas.

CAP. XIIII.

1 SECTAMINI charitatem, æmulamini spiritualia: magis autem vt prophetetis.

2 Qui enim loquitur lingua, non hominibus loquitur, sed Deo: nemo enim audit, spiritu autem loquitur mysteria.

3 Nam qui prophetat, hominibus loquitur ad ædificationem, & exhortationem, & consolationem.

4 Qui loquitur lingua, semetipsum ædificat: qui autē prophetat, Ecclesiam Dei ædificat.

5 Volo autem omnes vos loqui linguis, magis autem prophetare. Nam maior est qui prophetat, quàm qui loquitur linguis: nisi fortè interpretetur, vt Ecclesia ædificationem accipiat.

11 ὅτι ἤμην νήπιος, ὡς νήπιος ἔλαλον, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος ἐλογιζόμην· ὅτε δὲ γέγονα ἀνὴρ, κατήργηκα τὰ τῆς νηπιότητος. 12 βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι᾽ ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. 13 νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπὶς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

Κεφ. ιδ.

1 Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικὰ, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. 2 ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ, οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ Θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· 3 ὁ δὲ προφητεύων, ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν, καὶ παράκλησιν, καὶ παραμυθίαν. 4 ὁ λαλῶν γλώσσῃ, ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων, ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. 5 Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. μείζων γὰρ ὁ προφητεύων, ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

6 Nunc autem fratres, si venero ad vos linguis loquens, quid vobis prodero, nisi vobis loquar aut in reuelatione, aut in scientia, aut in prophetia, aut in doctrina?

7 Tamen quę sine anima sunt vocem dantia, siue tibia, siue cithara: nisi distinctionē sonituum dederint, quomodo scietur id quod canitur, aut quod citharizatur?

8 Et enim si incertam vocē det tuba, quis parabit se ad bellum?

9 Ita & vos per linguam nisi manifestum sermonem dederitis, quomodo scietur id quod dicitur? eritis enim in aëra loquentes.

10 Tam multa, vt puta, genera linguarum sunt in hoc mundo, & nihil sine voce est.

11 Si ergo nesciero virtutem vocis, ero ei cui loquor barbarus: & qui loquitur, mihi barbarus.

12 Sic & vos, quoniam æmulatores estis spirituum, ad ędificationem Ecclesiæ quærite vt abundetis.

13 Et ideo qui loquitur lingua, oret vt interpretetur.

14 Nam si orem lingua, spiritus meus orat, mens autem mea sine fructu est.

linguis vobiscum & loquar ad vos veniam si fratres mei &...
תא אחי אן אתא לותכון ואמלל עמכון בלשנא
per reuelationē aut vobiscum loquar si sed vobis ego prodero
...מהנר אנא לכון אלא אן אמלל עמכון או בגלינא
instrumenta etiam per doctrinam aut per prophetiam aut per scientiam
...ידעתא או בנביותא או ביולפנא : 7 אף צבותא
siue tibia siue vocem & dant anima in eis quibus non est...
...אלין דלית בהין נפשא ויהבן קלא אן אבובא ואן
& sociam eius fistulam inter fecerint non distinctionem & si...
...נרא ואן פורשנא לא עבדן בית קינתא לחברתה
& si quod fidibus canitur id aut psallitur quid cognoscetur...
...א מתידע מדם דמזדמר או מדם דמתנקש : 8 ואן
ad prælium præparabitur quis distincta quæ non vocem vocauerit...
...א תקרא קלא דלא פריש מנו נתטיב לקרבא :
fuerit & non in lingua sermonem dixeritis si vos etiam...
...כנא אף אנתון אן תאמרין מלתא בלשנא ולא תהוא
eritis estis quod dicentes id cognoscetur quomodo...
...תא איכנא מתידע מדם דאמרין אנתון הויתון
genera enim ecce sunt loquentes aere qui cum ij tanquam...
...לאאר הו רעם אאר ממללין אנתון : 10 הא גיר גנסא
voce sine ex eis vnum & nō est in mundo sunt multa linguarum
...נאא אית בעלמא ולית חד מנהון דלא קלא :
ei Barbarus mihi ego sum vocis vim ego sciero non si...
...לא ידע אנא חילה דקלא הוא אנא לי ברבריא להו
ita barbarus mihi sibi est qui loquitur ille & qui loquor...
...מלל ואף הו דממלל הוא לה לי ברבריא : 12 הכנא
ad ædificationē Spiritus donorum estis zelatores quoniam vos...
...אנתון מטל דטננא אנתון דמוהבתא דרוחא לבנינא
oret in lingua qui loquitur & is vt abundetis quærite...
...ואבעו דתתיתרון : 13 והו דממלל בלשנא נצלא
ipse spirit⁹ meus in lingua orans fuerim enim ipse si vt interpretetur
...שקן : 14 אן הו גיר דהוית מצלא בלשנא רוחי הו
est fructibus sine verò mens mea...
...אמרעי דין דלא פארין הו :

6 Νυνὶ δὲ, ἀδελφοὶ, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀπο-
καλύψει, ἢ ἐν γνώσει, ἢ ἐν προφητείᾳ, ἢ ἐν διδαχῇ; 7 ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς, εἴτε κιθάρα,
ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον, ἢ τὸ κιθαριζόμενον; 8 καὶ γὰρ ἐὰν ἄδη-
λον φωνὴν σάλπιγξ δῷ, τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον; 9 οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον
λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. 10 τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν
ἐστὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἄφωνον. 11 ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι
βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν, ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. 12 οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκο-
δομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε, ἵνα περισσεύητε. 13 διόπερ ὁ λαλῶν γλώσσῃ, προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ.
14 ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται· ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστι.

& psallam in mente mea & orabo in spiritu meo orabo faciam ergo quid
15 מנא הכיל אעבד אצלא ברוחי ואצלא במדעי ואזמר
in spiritu tu benedixeris si non & si in mēte mea etiã & psallã in spiritu meo
ברוחי ואזמר אף במדעי ; 16 ואן לא אן מברך אנת ברוח
ad amen dicet quomodo idiotæ locum qui implet is
הו דממלא דוכתה דהדיוטא איכנא נאמר אמין על
enim tu scit non tu dicas quid quia quæ tua gratiarũ actionẽ
תודיתך דילך מטל דמנא אמר אנת לא ידע ; 17 אנת גיר
gratias ago ædificatur non socius tuus sed es benediciens pulcrè
שפיר מברך אנת אלא חברך לא מתבנא ; 18 מודא
in linguis sum loquens vos omnes quàm quod magis Deo ego
אנא לאלהא דיתיר מן כלכון ממלל אנא בלשנא ;
vt etium loquar in mẽte mea verba vt quinque ego volo in Ecclesia sed
19 אלא בעדתא צבא אנא דחמש מלין במדעי אמלל דאף
in lingua verborũ myriadẽ quàm poti' doceam alios
לאחרנא אלף יתיר מן רבו מלין בלשנא ;
genuum positionis
דסים בורכא
sitis in malitia sed in mentibus vestris pueri sitis ne fratres mei
20 אחי לא הויתון טלין ברעיניכון אלא לבישתא הוו
scriptum est in Lege perfecti estote & in mentib. vestris infantes
ילודא וברעיניכון הוו גמירין ; 21 בנמוסא כתיב
cum populum alloquar alienis & linguis extraneo quòd in sermone
דבממללא נוכריא ובלשנא אחרנא אמלל עמה עם
itaque Dominus dicit audient me sic non etiam iste populus
עמא הנא אף לא הכנא נשמעוני אמר מריא ; 22 מדין
qui non ijs sed fidelibus non positæ sunt in signum linguæ
לשנא לאתא הו סימין לא למהימנא אלא לאילין דלא
sed credunt qui non illis non verò prophetia credunt
מהימנין נביותא דין לא הוא לאילין דלא מהימנין אלא
Ecclesia tota congregetur ergo ipsa si qui credunt illis
לאילין דמהימנין ; 23 אן הו הכיל תתכנשי כלה עדתא
qui non ij aut idiotæ & ingrediantur loquantur in linguis & omnes
וכלהון בלשנא נמללון ונעלון הדיוטא או אילין דלא
ipsis insaniunt quòd isti dicent nonne credunt
מהימנין לא אמרין דהלין שנו להון ;

15 Quid ergo est? Orabo spiritu, orabo & mente: psallam spiritu, psallam & mente.

16 Cæterùm si benedixeris spiritu, qui supplet locum idiotę, quomodo dicet, Amẽ, super tuam benedictionem? quoniam quid dicas, nescit.

17 Nam tu quidem bene gratias agis, sed alter non ædificatur.

18 Gratias ago Deo meo, quòd omnium vestrum lingua loquor.

19 Sed in Ecclesia volo quinque verba sensu meo loqui, vt & alios instruam, quàm decem millia verborum in lingua.

20 Fratres, nolite pueri effici sensibus, sed malitia paruuli estote, sensibus autem perfecti estote.

21 In Lege enim scriptũ est, Quoniam in alijs linguis & in labijs alijs loquar populo huic: & nec sic exaudient me, dicit Dominus.

22 Itaque linguę in signum sunt non fidelibus, sed infidelibus: prophetia autem non infidelibus, sed fidelibus.

23 Si ergo conueniat vniuersa Ecclesia in vnum, & omnes linguis loquãtur, intrent autem idiotæ aut infideles, nónne dicent quòd insanitis?

15 Τί οὖν ἐστι; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ·
16 ἐπὶ ἐὰν εὐλογήσῃς τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου, πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμήν, ὅτι τὴν σὴν εὐχαριστίαν,
ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε. 17 σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς· ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. 18 εὐχαριστῶ
τῷ θεῷ μου, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις λαλῶν. 19 ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους διὰ τοῦ νοός μου
λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ. 20 ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσί,
ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ τέλειοι γίνεσθε. 21 ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται, Ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις, καὶ ἐν
χείλεσιν ἑτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονταί μου, λέγει κύριος. 22 ὥστε αἱ γλῶσσαι
εἰς σημεῖόν εἰσιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις· ἡ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. 23 ἐὰν
οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ πάντες γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν
ὅτι μαίνεσθε;

24 Si autem omnes prophetent, intret autem quis infidelis vel idiota, conuincitur ab omnibus, diiudicatur ab omnibus.

25 Occulta enim cordis eius manifesta fiunt: & ita cadens in faciẽ adorabit Deum, pronũtians quòd verè Deus in vobis sit.

26 Quid ergo est, fratres? Cùm conuenitis, vnusquisque vestrũ psalmum habet, doctrinã habet, apocalypsin habet, linguam habet, interpretationem habet: omnia ad ædificationem fiant.

27 Siue lingua quis loquitur, secundum duos, aut vt multum tres, & per partes, & vnus interpretetur.

28 Si autem non fuerit interpres, taceat in Ecclesia, sibi autem loquatur & Deo.

29 Prophetæ autem duo aut tres dicant, & cæteri diiudicent.

30 Quòd si alij reuelatum fuerit sedenti, prior taceat.

31 Potestis enim omnes per singulos prophetare, vt omnes discant, & omnes exhortentur.

32 Et spiritus prophetarum, prophetis subiectus est.

33 Non enim est dissensionis Deus, sed pacis: sicut & in omnibus Ecclesiis sanctorũ doceo.

is aut idiota ad vos & introeat vaticinantes sitis vos omnes ד
ואם כלכון תהוון מתנבין ונעול לותכון הדיוטא או מן
omnib. vobis ab & arguitur omnib. vobis ab corrigitur credit
כולא מהימן מטבצא מן כלכון ומתכון מן כלכון:
faciem suam in procidet & tunc manifesta fiunt cordis eius & abscondita
ובכותא דלבה מתגלין והידין נפל על אפוהי
dico in vobis est Deum verè & dicet Deum & adorabit
ומשבח לאלהא ונאמר שרירא אית אלהא אית בכון: 26 אמר
ex vobis illi estis conuenientes quando fratres mei ignorantes
אחי כד אתי דמתכנשין אנתון לאינא מנכון
& is doctrina ipsi cui est & is dicat psalmus ipsi cui est
דאית לה מזמורא נאמר ואינא דאית לה יולפנא ואינא
ei cui est & is lingua ipsi cui est & is reuelatio ipsi cui est
דאית לה גלינא ואינא דאית לה לשנא ואינא דאית לה
homo in lingua & si fiant ad ædificationẽ omnis interpretatio
אתא כלהין לבנינא נהוין: 27 ואן בלשנא אנש
& vnus loquãtur vnus & vnus tres multum & cùm loquatur duo
מלל תרין נמללון וכד סני תלתא והד חד נמללון והד
is in Ecclesia sibi taceat qui interpretetur non est & si interpretetur
מתרגם: 28 ואן לית דמפשק נשתוק לה בעדתא הו
loquatur & Deum animam suã & inter in lingua qui loquitur
ומלל בלשנא ובינוהי לנפשה ולאלהא נמלל:
discernant & reliqui loquantur tres aut duo autem Prophetæ
29 נבא דין תרין או תלתא נמללון ושרכא נפרשון:
sibi taceat primus sed eat cùm reuelatũ fuerit alij & si
30 ואן לאחרנא נתגלא כד יתב קדמיא נשתוק לה:
homo vt omnis vaticinetur vnus vt vnus vos omnes enim estis potestis
31 נשבחין אנתון גיר כלכון דחד חד דתנבון דכל נש
prophetis prophetarũ enim Spiritus consoletur homo & omnis discat
אלף וכל נש נתביא: 32 רוחא גיר דנביא לנביא
sed tumultus est non Deus quoniam subiectus est
מתכנעא: 33 מטל דאלהא לא הוא דשנושיא אלא
Sanctorum Ecclesijs in omnibus vt pax
שלמא איך דבכל הין עדתא דקדישא:
Pentecostes septimæ in sabbatho vnus
דחד בשבא דז דפנטיקוסטי

24 ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσι, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ
πάντων, 25 καὶ οὕτω τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτω πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τὸν
θεὸν, ἀπαγγέλλων ὅτι ὁ θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστι. 26 Τί οὖν ἐστιν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν
ἔχει, διδαχὴν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω. 27 εἴτε
γλώσσῃ τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἷς διερμηνευέτω. 28 ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμη-
νευτὴς, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. 29 προφῆται δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ
ἄλλοι διακρινέτωσαν· 30 ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω· 31 δύναστε γὰρ
καθ' ἕνα πάντες ἕκαστοι προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσι, καὶ πάντες παρακαλῶνται. 32 καὶ πνεύματα
προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται· 33 οὐ γὰρ ἐστὶν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς, ἀλλὰ εἰρήνης, ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκ-
κλησίαις τῶν ἁγίων.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

vt loquantur illis licet enim non tacentes sint in Ecclesia mulieres vestræ
4 נשיכון בעדתא נהוין שתיקן לא גיר מפס להין דנמללן
aliquid & si dicit lex etiam sicut vt subiiciantur sed
אלא דנשתעבדן איכנא דאף נמוסא אמר: 35 ואן מדם
enim est pudendum maritos suos interrogent in domibus suis vt discat velint
צבין דנאלפן בבתיהין נשאלן לבעליהין בהתתא הי גיר
profectus est à vobis nunquid aut loquantur in Ecclesia vt mulieres
דנשא בעדתא נמללן: 36 או דלמא מנכון הו נפקת
homo si peruentus tantùm est ad vos aut Dei sermo
מלתה דאלהא או לותכון הו בלחוד מטרת: 37 אן אנש
quæ scribo hæc sciat is Spiritus aut sit quia ꝓpheta putat ex vobis verò
דין מנכון סבר דנביא הו או דרוחא הו ידע הלין דכתב
sciat non verò homo si Domini nrī sunt quia mandata vobis ego
אנא לכון דפוקדנא אנון דמרן: 38 אן אנש דין לא ידע
in linguis & ad loquēdū ad vaticinādū fratres mei igitur æmulamini sciatur ne
לא נדע: 39 טנו הכיל אחי למתנביו ולממללו בלשנא
fiat & cum ordine cum decore verò aliquid omne prohibeatis ne
לא תכלון: 40 כל מדם דין באסכמא ובטכסא נהוא:

15 caput

קפלאון יה

Resurrectionis matutinis

דצפרא דקימתא

quod euāngelizaui vobis Euāgelium fratres mei autē vobis ego notum facio
1 מודע אנא לכון דין אחי אונגליון דסברתכון
per quos estis viuentes & in eo in eo & statis & illud accepistis
וקבלתוניהי וקטתון בה: 2 ובה חאין אנתון באידא
frustra non si estis memores euāgelizauerim sermones
מלתא סברתכון עהדין אנתון אן לא הוא סריקאית
id secundum principio à enim vobis tradidi credidistis
הימנתון: 3 אשלמת לכון גיר מן לוקדם איך מדם
scriptum est sicut peccatis nostris pro mortuus est quod Christus quod accepi
דקבלת דמשיחא מית על אפי חטהין איכנא דכתיב:
& visus est scriptum est sicut die tertio & resurrexit & ꝓ sepultus est
4 ודאתקבר וקם לתלתא יומין איך דכתיב: 5 ואתחזי
duodecim & post eum Cephæ
לכאפא ובתרה לתרעסר:

34 Mulieres in Ecclesiis taceant, non enim permittitur eis loqui, sed subditas esse, sicut & Lex dicit.
35 Si quid autē volunt discere domi viros suos interrogent. Turpe est enim mulieri loqui in Ecclesia.
36 An à vobis verbum Dei processit? aut in vos solos peruenit?
37 Si quis videtur propheta esse, aut spiritualis, cognoscat quæ scribo vobis, quia Domini sunt mandata.
38 Si quis autem ignorat, ignorabitur.
39 Itaque, fratres, æmulamini prophetare, & loqui linguis nolite prohibere.
40 Omnia autem honestè & secundum ordinem fiant in vobis.

CAP. XV.

1 NOTVM autem vobis facio, fratres, Euangelium quod prædicaui vobis, quod & accepistis, in quo & statis,
2 Per quod & saluamini, qua ratione prædicauerim vobis tenetis, nisi frustra credidistis.
3 Tradidi enim vobis in primis quod & accepi: quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris secundum Scripturas:
4 Et quia sepultus est, & quia resurrexit tertia die, secundum Scripturas:
5 Et quia visus est Cephæ: & post hoc vndecim.

34 αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑποτάσσεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. 35 εἰ δέ τι μανθάνειν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γὰρ ἐστιν ἐν ἐκκλησίᾳ γυναιξὶ λαλεῖν. 36 ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατέντησεν;
37 εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου εἰσὶν ἐντολαί. 38 εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοείτω. 39 ὥστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν γλώσσαις μὴ κωλύετε.
40 πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

Κεφ. ιε.

1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε·
2 δι' οὗ καὶ σῴζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε. 3 παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, κατὰ τὰς γραφάς· 4 καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, κατὰ τὰς γραφάς. 5 καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα·

6 Deinde visus est plᵒ quàm quingentis fratribus simul: ex quibus multi manent vsque adhuc, quidam autem dormierunt.
7 Deinde visus est Iacobo, deinde Apostolis omnibus.
8 Nouissimè autē omniū tāquā abortiuo, visᵒ est & mihi.
9 Ego enim sum minimus Apostolorū: qui nō sum dignᵒ vocari Apostolus, quoniā persecutus sum Ecclesiā Dei.
10 Gratia autem Dei sum id quod sum: & gratia eius in me vacua non fuit, sed abundantiùs illis omnibus laborauí: non ego autem, sed gratia Dei mecum. 11 Siue enim ego, siue illi: sic prædicauimus, & sic credidistis.
12 Si autem Christus prædicatur quòd resurrexit à mortuis, quomodo quidam dicũt in vobis, quoniam resurrectio mortuorum non est?
13 Si autē resurrectio mortuorum non est, neque Christus resurrexit. 14 Si autem Christus non resurrexit, inanis est ergo prædicatio nostra, inanis est & fides vestra.
15 Inuenimur autem & falsi testes Dei, quoniam testimonium diximus aduersus Deũ, quē non suscitauerit Christum, quē non suscitauit, si mortui non resurgunt.
16 Nam si mortui non resurgunt, neq; Christᵒ resurrexit.
17 Quòd si Christus non resurrexit, vana est fides vestra, adhuc enim estis in peccatis vestris.
18 Ergo & qui dormierunt in Christo, perierunt.

simul fratribus centum quinque quàm pluribus visus est & postea
ורבין אתחזי ליתיר מן חמש מאה אחין אכחדא
obdormierunt & ex eis ad nunc vsque sunt superstites ex eis quorum multi
ומנהון אנון קימין אנון עד מא להשא ומנהון רמכו ;
Apostolis & post eum Iacobo visus est hac & post
ומן בתר הלין אתחזי ליעקוב ובתרה לשליחא
etiam visus est abortiuo tanquam omniuo autem ad extremum omnibus
כלהון ; 8 לחרתא דין דכלהון איך דליחטא אתחזי אף
qui vocer sum dignus & non Apostolorum minimus sum ego
אנא אנא זעורהון דשליחא ולא שוא אנא דאתקרא
verò per gratiam Dei Ecclesiam q̃ persecut'sum Apostolus
דלהא ורדפת עדתה דאלהא ; 10 בטיבותה דין
inanis fuit non quæ in me & gratia eius quod sum id sum
דלהא איתי מרם דאיתי וטיבותה דבי לא הות סריקא
quæ mecum gratia illius sed ego non laborauí omnes quàm magis
ומן יהרמן כלהון לאית לא אנא אלא טיבותה דעמי ;
credidistis & sic prædicamus sic illi sive igitur ego
אנא הביל ואן הנון הכנא מכרזינן והכנא הימנתון ;
quomodo mortuorum domo à quod surrexit p̃dicatur Christus autem
11 ואין משיחא מכרז דקם מן בית מיתא איכנא
& si mortuorum viuificatio q̃ non est qui dicant hominem in mortuis
אתבין אנשא דאמרין דלית חית מיתא ; 13 ואן
& si resurrexit Christus non etiam non est mortuorum viuificatio
חית מיתא לית אף לא משיחא קם ; 14 ואן
etiam inanis prædicatio nostra est inanis resurrexit non Christus
כרוזתה לא קם סריקא הי כרוזותן סריקא ואף
Dei falsi testes etiam autem nos & comperiuur falsi testes
סהדותהון ; 15 ומשתכחין חנן דין אף סהרא דנלא דאלהא
exciteuerit non cùm Christum quod excitauerit Deo de quo testimonium
דסהדין על אלהא דאקים למשיחא כד לא אקים ;
& si resurrexit Christus non etiam resurgunt non enim mortui si
אן מיתא נור לא קימין אף לא משיחא קם ; 17 ואן
in peccatis vestris & adhuc fides vestra est ociosa resurrexit non Christus
חטיהון לא קם בטלא הי הימנותכון ועדיל בחטהיכון
sibi petierunt in Christo qui obdormierũt ij etiam & sam
אבדון ; 18 וכבר אף אילין דרמכו במשיחא אבדו להון ;

6 ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν. 7 ἔπειτα ὤφθη Ιακώβῳ, ἔπειτα τοῖς ἀπο-στόλοις πᾶσι. 8 ἔσχατον δὲ πάντων, ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι, ὤφθη κἀμοί. 9 ἐγὼ γὰρ εἰμὶ ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· 10 χάριτι δὲ θεοῦ εἰμι ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγένετο, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα· οὐκ ἐγὼ δέ, ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί. 11 εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτω κηρύσσομεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε. 12 εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσί τινες ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; 13 εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. 14 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν. 15 εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἤγειρε τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. 16 εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. 17 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, μάταια ἡ πίστις ὑμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. 18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπόλοντο.

miserabiliores in Christo speramus tantùm vitis in his & si

19 ואן בהלין הו חיא בלחוד מסברינן במשיחא דוינן

Resurrectionis oblationis hominis filij omnes quàm sum⁹

הו מן כלהון בני נשא : דקורבא דקיטתא

primitiæ & fuit mortuorum domo à resurrexit Christus autem & nunc

20 השא דין משיחא קם מן בית מיתא והוא רישיתא

ita mors fuit hominis filij per manum & quemadmodum dormientium

דרמכא : 21 ואיכנא דביד בר נשא הוא מותא הכנא

enim quemadmodum mortuorum viuificatio fuit hominis filij per manū etiã

אף ביד בר נשא הויא חירת מיתא : 22 איכנא גיר

omnes in Christo etiam ita mortui sunt hominis filij omnes in Adam

דבאדם כלהון בני נשא מיתין הכנא אף במשיחא כלהון

Christus fuit primitiæ in suo ordine homo homo viuificantur

חאין : 23 אנש אנש בטכסה רישיתא הוא משיחא

& tunc in aduentu ipsius sunt qui Christi ij postea

בתרמן אילין דרמשיחא אנון במתיתה : 24 והידין

cùm Patri Deo regnum tradiderit cùm finis erit

תהוא חרתא מא דמשלם מלכותא לאלהא אבא מא

est suturum potentias & omnes dominationē & oēm principatū oēm aboleuerit

דבטל כל ריש וכל שולטן וכל חילין : 25 עתיד הו

sub omnes suos inimicos posuerit donec vt regnet enim

גיר דנמלך ערמא דנסים בעל דבבוהי כלהון תהית

mors abolita inimica & nouissima pedibus suis

רגלוהי : 26 ואחריא בעל דבבא מתבטל מותא :

quod omne autē dicit cùm pedibus eius sub subiecit enim omne

27 כל גיר שעבד תחירת רגלוהי מא דאמר דין דכל

ei qui subiecit eum quod præter est notum ei subiectum est aliquid

מרם משתעבד לה ידיעא הי דסטר מן הו דשעבד לה

subiicietur filius ipse tunc omne illi subiectum fuerit & cùm omne

כל : 28 ומא דאשתעבד לה כל הידין הו ברא נשתעבד

alioquin in omni omne Deus vt sit omne ei qui subiecit ei

להו דשעבד לה כל דנהוא אלהא כל בכל : 29 ואלא

resurgunt non mortui si mortuis pro qui baptizãtur illi facient quid

מנא נעברון הנון דעמדין חלף מיתא אן מיתא לא קימין

mortuis pro baptizãtur cur

מנא עמדין חלף מיתא :

19 Si in hac vita tantùm in Christo sperantes sumus, miserabiliores sumus omnibus hominibus.

20 Nunc autem Christus resurrexit à mortuis primitiæ dormientium.

21 Quoniam quidem per hominem mors, & per Hominem resurrectio mortuorum.

22 Et sicut in Adam omnes moriunrur, ita & in Christo omnes viuificabuntur.

23 Vnusquisque autem in suo ordine, primitiæ Christus: déinde ij qui sunt Christi, qui in aduentum eius crediderunt.

24 Déinde finis: cùm tradiderit regnum Deo & Patri, cùm euacuauerit omnē principatum & potestatem & virtutem.

25 Oportet autem illum regnate, donec ponat omnes inimicos sub pedibus eius.

26 Nouissima autem inimica destruetur mors.

27 Omnia enim subiecit sub pedibus eius. Cùm autem dicat, Omnia subiecta sunt ei: sine dubio præter eum qui subiecit ei omnia.

28 Cùm autē subiecta fuerint illi omnia, tunc & ipse Filius subiect⁹ erit illi, qui subiecit sibi omnia, vt sit Deus omnia in omnibus.

29 Alioquin quid facient qui baptizãtut pro mortuis, si omnino mortui non resurgunt? vt quid & baptizantur pro illis?

19 εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν Χριστῷ μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. 20 νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο. 21 ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. 22 ὡς γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. 23 ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι, ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. 24 εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδιδῷ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί· ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. 25 δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν, ἄχρις οὗ θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. 26 ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. 27 πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· ὅταν δὲ εἴπῃ, ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα. 28 ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. 29 ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν;

30 Vt quid & nos periclitamur omni hora?

31 Quotidie morior propter vestrã gloriam, fratres, quam habeo in Christo Iesu Domino nostro.

32 Si secundum hominem ad bestias pugnaui Ephesi, quid mihi prodest si mortui non resurgunt? manducemus & bibamus: cras enim moriemur.

33 Nolite seduci. Corrumpunt mores bonos colloquia mala.

34 Euigilate iusti: & nolite peccate, ignorantiam enim Dei quidam habent. ad reuerentiam vobis loquor.

35 Sed dicit aliquis, Quomodo resurgũt mortui? quali autem corpore venient?

36 Insipiens, tu quod seminas non viuificatur, nisi prius moriatur.

37 Et quod seminas, non corpus quod futurum est seminas, sed nudum granum: vt puta, tritici, aut alicuius cæterorum.

38 Deus autem dat illi corpus sicut vult: & vnicuique seminum proprium corpus.

39 Non omnis caro, eadem caro: sed alia hominum, alia pecorum, alia volucrium, alia piscium.

40 Et corpora cælestia, & corpora terrestria: sed alia quidem cælestium gloria, alia autem terrestrium.

iuro consistimus in periculo hora in omni nos etiam &c

31 ימא אף חנן בכל שעא בקינדונוס קימנן :
quod omni Christo Iesu in Dnō nrō mihi q̃ est fratres mei per gloriā

בגשובהרכון אחי דאית לי במרן ישוע משיחא דכל
obiectus sum hominis filios inter tanquam si ego morior

32 אן איך דבית בני נשא אשתדית
resurgunt non mortui si vtilitas quæ est in Ephesio ad

מאנא : ליזיל באפסוס מנא אתהגית אן מיתא לא קימין
corrumpunt errauerit is ne morimur enim cras & bibamus

33 לא תטעון מחבלון
Defunctorum praua colloquia benignos mores

דענידא
homines enim sunt peccetis & ne iustè corda vestra

אינון לבכון זדיקאית ולא תחטון אית גיר אנשא
ego dico hoc ad verecūdiā vrām in eis non est Dei quidam

דאלהא לירת בהון לבהתתכון הו אמר אנא
corpore & in quo mortui resurgunt quomodo ex vobis hono

אנש מנכון דאיכנא קימין מיתא ובאינא פגרא
reuiuiscit non moritur non si tu quod seminas semen stulte

34 כבלא זרעא דזרע אנת אן לא מארת לא חיא :
vt sit quod futurum corpus ipsum est non tu quod seminas ipsum

35 אומס דזרע אנת לא הוא הו פגרא דעתיד למהוא
aut hordei aut tritici nudum granum sed

אלא פרדתא ערטליתא דחטא או דסערא או
vult sicut corpus ei dat autem Deus seminum

36 אלהא דין יהב לה פגרא הכנא דצבא
omne enim est non naturæ suæ corpus seminibus ex

37 לא הוא גיר כל
iumenti & aliud hominis filij corpus enim est aliud

בשרא אחרין הו גיר פגרא דבר אנשא ואחרין דבעירא
cælestia corpora & sunt piscium & aliud volucris

38 ואית פגרא שמינא
cælestium gloria est alia sed terrestria corpora

אלא אחרין הו שובחא דשמינא
terrestrium

דארעינא :

30 Τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; 31 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω τῇ ὑμετέρᾳ καυχήσει, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. 32 εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. 33 μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί. 34 ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινες ἔχουσι· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. 35 ἀλλ' ἐρεῖ τις, πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται; 36 ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ζῳοποιεῖται, ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ. 37 καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου, εἴ τινος τῶν λοιπῶν. 38 ὁ δὲ θεὸς αὐτῷ δίδωσι σῶμα, καθὼς ἠθέλησεν, καὶ ἑκάστῳ σπέρματι ἴδιον σῶμα. 39 οὐ πᾶσα σὰρξ, ἡ αὐτὴ σὰρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν. 40 καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλ' ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων δόξα.

Lunæ gloria est & alia Solis gloria est & alia
41 ואחרין הו שובחא דשמשא אחרין הו שובחא דסהרא
est excellentior stella à & stella stellarum gloria & alia
וארחרין שובחא דכוכבא וכוכבא מן בובבא מיתר הו
in corruptione seminantur mortuorum viuificatio etiam sic in gloria
בשובחא ; 42 הכנא אף חירת מיתא מזדרעין בחבלא
in gloria resurgunt in ignominia seminantur corruptione sine resurgunt
קימין דלא חבלא ; 43 מזדרעין בצערא קימין בשובחא
corpus seminatur in virtute resurgunt in infirmitate seminantur
מזדרעין בכריהותא קימין בחילא ; 44 מזדרע פנרא
animæ corpus enim est spirituale corpus resurgit animale
נפשניא קאם פנרא רוחניא אית נר פנרא דנפש
hominis filius Adam fuit scriptũ est etiam sicut Spiritus corpus & est
ואית פנרא דרוח ; 45 הכנא אף כתיב הוא אדם בר נשא
viuificantem in Spiritum secundus & Adam viuentem in animam primus
קדמיא לנפש חיא ואדם אחריא לרוחא מחיניתא ;
& deinde animale sed spirituale primum fuit non sed
46 אלא לא הוא לוקדם רוחניא אלא נפשניא והידין
filius terra qui ex puluerulentus primus hominis filius Spirituale
רוחניא ; 47 בר נשא קדמיא עפרנא דמן ארעא בר
ille est sicut cælo è Dominus qui secũdus hominis
נשא דתרין מריא מן שמיא ; 48 איכנא דאיתוהי הו
cælis qui de ille est & sicut puluerosi etiam sic puluerosus
עפרנא הכנא אף עפרנא ואיכנא דאיתוהי הו דמן שמיא
qui ex illius imaginem induimus & sicut cælestes etiam sic
הכנא אף שמינא ; 49 ואיך דלבשן דמותא דהו דמן
autem hoc cælis qui de illius imaginem induamus ita puluere
עפרא הכנא נלבש דמותא דהו דמן שמיא ; 50 הדא דין
ad hæritandum cælorum regnum & sanguis quia caro fratres mei ego dico
אמר אנא אחי דבסרא ודמא מלכותא דשמיא למארת
ecce corruptibilitatem non hæreditabit corruptio neque possunt nõ
לא משכחין ולא חבלא ירת לא מתחבלנותא ; 51 הא
immutabimur verò oẽs obdormiem⁹ oẽs nõ arcanum vobis ego dico
אמר אנא לכון ארזא לו כלן נדמך כלן דין נתחלף ;

41 Alia claritas solis, alia claritas lunæ, & alia claritas stellarum. stella enim à stella differt in claritate:

42 Sic & resurrectio mortuorũ. Semitnaur in corruptione: surget in incorruptione.

43 Seminatur in ignobilitate, surget in gloria. Seminatur in infirmitate, surget in virtute.

44 Seminatur corpus animale: surget corp⁹ spirituale, Si est corpus animale, est & spirituale, sicut script um est,

45 Factus est primus homo Adam, in animam viuentem. nouissimus Adam in Spiritũ viuificantem.

46 Sed non prius quod spiritale est, sed quod animale, déinde quod spiritale.

47 Primus homo de terra terrenus: secundus Homo de cælo, cælestis.

48 Qualis terrenus, tales & terreni. & qualis cęlestis, tales & cælestes.

49 Igitur sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis.

50 Hoc autem dico, fratres, quia caro & sanguis regnum Dei possidere non possunt, neque corruptio, incorruptelam possidebit.

51 Ecce mysterium vobis dico: Omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur.

41 ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. 42 οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν· σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ. 43 σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· 44 σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν· ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν. 45 οὕτω καὶ γέγραπται, Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. 46 ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικὸν, ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. 47 ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ κύριος ἐξ οὐρανοῦ. 48 οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί· καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· 49 καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου. 50 τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. 51 ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα·

52 In momẽto, in ictu oculi, in nouissima tuba (canet enim tuba) & mortui resurgẽt incorrupti: & nos immutabimur.

53 Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionẽ: & mortale hoc induere immortalitatem.

54 Cùm autem mortale hoc induerit immortalitatẽ, tunc fiet sermo qui scriptus est, Absorpta est mors in victoria.

55 Vbi est mors victoria tua? vbi est mors stimulus tuus?

56 Stimulus autem mortis, peccatũ est: virtus verò peccati, Lex.

57 Deo autem gratias, qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Iesum Christum.

58 Itaque, fratres mei dilecti, stabiles estote & immobiles: abundantes in opere Domini semper, scientes quòd labor vester non est inanis in Domino.

CAP. XVI.

1 De collectis autem quæ fiunt in Sanctos, sicut ordinaui Ecclesiis Galatiæ, ita & vos facite.

2 Per vnam sabbathi vnusquisque vestrum apud se reponat, recondens quod ei bene placuerit: vt non cùm venero, tunc collectæ fiant.

clamabit cùm extremam per buccinam oculi ictu quasi fobio
תריפאית איף רפף עינא בקרנא אחריתא כד תקרא
est futurum immutabimur & nos corruptione absque mortui & corrupti
ומיתא דלא חבלא וחנן נתחלף: 53 עתיד הו
& similiter corruptibilitatem non vt induat quod corruptibile hoc
דנא דמתחבל דנלבש לא מתחבלנותא והבנא
hoc autem induerit cùm mortalitatem non vt induat quod mortale
דנלבש לא מיותותא: 54 מא דלבש דין הנא
mortalitatem non quod moritur & hoc corruptibilitatem non quod corruptibile
דמתחבל לא מתחבלנותא והנא דמאת לא מיותותא
in victoria mors quia absorpta est qui scriptus est ille sermo erit
דין דהוא מלתא הי דכתיבא דאתבלע מותא בזכותא:
aculeus inferne victoria tua est & vbi mors aculeus tuus vbi
איכו עיקסך מותא ואיכא הי זכותכי שיול: 56 עוקסה
est Lex peccati & virtus est peccatum mortis
דמותא חטיתא היוחילא דחטיתא נמוסא הו:
Iesu Domini nrī per manũ victoriã nobis qui dedit Deo autem gratias
שבח דין לאלהא דיהב לן זכותא ביד מרן ישוע
sitis & non stabiles estote & dilecti mei fratres meique
כשרין: 58 מכיל אחי והביבי הוו משרדין ולא תהוון
cùm Domini in opere tempore in omni abundantes estote sed
בדשין אלא הוו מתיתרין בכל זבן בעברה דמריא כד
in Domino inanis est non quod labor vester
דין אתון דעמלכון לא הוא סריק במריא:
16 caput
קפלאון יו
Epiphaniam quæ post quintæ in sabbatho vnus
דחד בשבא דחמשא דבתר דנחא
præcepi quemadmodum in Sanctos quod colligitur autem eo
ל מה דין דמתכנש לקדישא איכנא דפקדת
vno in omni facite vos etiam ita Galatarum
דנלטיא הכנא אף אנתון עבדו: 2 בכל חד
qvenit aliqd ipsũ & seruet ponat in domo sua ex vobis homo bono in
דאתא אנש מנכון בביתה כאם ונטר הו מדם דמטא
collectæ fiant tunc venero cùm vt sum in
דלא מא דאתית הידין נהוין נביתא:

52 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. 53 δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. 54 ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος, Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. 55 ποῦ σου θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου ἅδη, τὸ νῖκος; 55 τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου, ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος. 57 τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 58 ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν κυρίῳ.

Κεφ. ιϛ.

1 Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὡς διέταξα τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Γαλατίας, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. 2 κατὰ μίαν σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω, θησαυρίζων ὅ, τι ἐὰν εὐοδῶται· ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω τότε λογίαι γίνωνται.

3 Cùm

cum epistola mittam ipsos. vos quos elegeritis eos venero & cùm
3 ומא דאתית לאילין דנבין אנתון להון אשדר באגרתא
opus fuerit dignum verò si in Ierusalem gratiam vestram vt perferãt
דנובלון טיבותכון לאורישלם ; 4 אן דין שוא הו סוערנא
ad vos autem ego veniam proficiscetur mecũ etiã proficiscar ego vt etiã
דאף אנא אזל אף עמי נאזלון ; 5 אהא אנא דין לותכון
in Macedoniam enim eã ego transeam Macedonia à transiero cùm
מא עברת מן מקדוניא עבר אנא לה גיר למקדוניא ;
deducatis me vt vos apud vos hibernabo aut manebo apud vos etiam & tunc
6 וכבר אף לותכון אקוא או אסתא לותכון דאנתון תלוונני
transiens quasi nunc ego volo non sum quo profectur in locũ
לאתר דאזל אנא ; 7 לא צבא אנא דהשא איך עבר
si apud vos tempus cõmorabor enim sum sperans vos inuisere viam
אורחא אחזיכון מסבר אנא גיר דאוחר זבנא לותכון אן
vsque in Epheso enim sum permanens mihi permiserit Dominus me
מרי מפס לי ; 8 מקוא אנא גיר באפסוס ערמא
quod plenũ est mihi patet magnum enim ostium ad Pentecosten
לפנטיקוסטא ; 9 תרעא גיר רבא אתפתח לי דמלא
ad vos venerit autem si multi & hostes operibus
סוערנא וסקובלא סגיאין ; 10 אן דין נאתא צאידיכון
enim opus apud vos sit metu vt absque videre Timotheus
טמתאוס חזו דרלא דחלא נהוא לותכון עבדא גיר
sed eum despiciat homo igitur ne vt & ego operatur Domini
דמריא פלח אכותי ; 11 למא חביל אנש נשוטיוהי אלא
cum enim eum sum expectans ad me vt veniat cum pace deducite eũ
לואוהי בשלמא דנאתא לותי מקוא אנא לה גיר עם
ad vos vt veniret ab eo petij multũ fratres mei autẽ Apollo ab fratribus
אחא ; 12 מן אפלו דין אחי סני בעית מנה דנאתא לותכון
autem quando ad vos vt veniat voluntas est non & iam fratribus cum
עם אחא וכבר לא הוא צבינא דנאתא לותכון אמתי דין
ad vos veniet locus ei erit
דנהוא לה אתרא אתא לותכון ;
ieiunij quartæ hebdomadis tertiæ diei
דיום תלתא דשבתא דארעא דצומא
& estote fortes præbete vos viros in fide & state expergiscimini
13 אתתעירו וקומו בהימנותא אתגברו ואתחסנו ;

3 Cùm autem præsens fuero, quos probaueritis per epistolas, hos mittam perferre gratiam vestram in Ierusalem.
4 Quod si dignum fuerit vt ego eam, mecum ibunt.

5 Veniam autem ad vos, cùm Macedoniam pertrãsiero. nam Macedoniam pertrãsibo.
6 Apud vos autem forsitan manebo, vel etiam hiemabo, vt vos me deducatis quocunque iero.
7 Nolo enim vos modò in transitu videre. Spero enim me aliquantulum temporis manere apud vos, si Dominus permiserit.
8 Permanebo autem Ephesi vsque ad Pentecosten.
9 Ostium enim mihi apertum est magnum & euidens: & aduersarij multi.
10 Si autem venerit Timotheus, videte vt sine timore sit apud vos. Opus enim Domini operatur, sicut & ego.

11 Nequis ergo illum spernat. deducite autem illum in pace, vt veniat ad me: expecto enim illũ cum fratribus.

12 De Apollo autem fratre vobis notum facio, quoniam multum rogaui eum, vt veniret ad vos cum fratribus: & vtique non fuit voluntas eius, vt nũc veniret: veniet autem cùm ei vacuum fuerit.

13 Vigilate, state in fide, viriliter agite, & confortamini.

3 ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε δι' ἐπιστολῶν, τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ. 4 ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. 5 ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι. 6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ, ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε, οὗ ἐὰν πορεύωμαι. 7 οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω δὲ χρόνον τινὰ διατρῖψαι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος ἐπιτρέπῃ. 8 ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς. 9 θύρα γὰρ μοι ἀνέῳγε μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί. 10 ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται, ὡς κἀγώ. 11 μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν. 12 περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτόν, ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα, ἵνα νῦν ἔλθῃ. ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ. 13 γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.

14 Omnia enim vestra in charitate fiant.
15 Obsecro autem vos, fratres, nostis domum Stephanæ & Fortunati & Achaici, quoniam sunt primitiæ Achaiæ, & in ministerium Sanctorum ordinauerũt seipsos.
16 Vt & vos subdiri sitis eiusmodi, & omni cooperanti & laboranti.
17 Gaudeo autem in præsentia Stephanæ & Fortunati & Achaici, quoniã id quod vobis deerat, ipsi suppleuerunt.
18 Refecerunt enim & meũ spiritum & vestrum. Cognoscite ergo qui eiusmodi sunt.
Salutant vos omnes Ecclesiæ Asiæ.
19 Salutant vos in Domino multùm Aquila, & Priscilla, cum domestica sua Ecclesia, apud quos & hospitor.
20 Salutant vos omnes fratres. Salutate inuicem in osculo sancto.
21 Salutatio mea manu Pauli.
22 Si quis non amat Dominum nostrum Iesum Christum, sit Anathema, Maranatha.
23 Gratia Domini nostri Iesu Christi vobiscum.
24 Charitas mea cum omnibus vobis in Christo Iesu Amen.

à vobis autem ego peto sint cum charitate voluntates vestræ omnes
בלהין צבותכון בחובא נהוין : 15 בעא אנא דין מנכון
sunt quod hæ estis scientes quia Stephanæ domo pro fratribus
ידעין אלין דאסטפנא מטל דידעין אנתון דהנון אנון
Sanctorum in ministerium animas suas & posuerũt Achaiæ primitiæ
קדישיא דאכאיא וסמו נפשהון לתשמשתא דקדישא :
& omni sunt qui tales ijs obtemperantes sitis vos vt
ואף אנתון תהוון משתמעין לאילין דהכנא אנון ולכל
de aduentu autem ego gaudeo & adiuuat nobiscum qui laborat
דאלא עמן ומעדר : 17 חדא אנא דין במאתיתה
quo deficiebatis quòd id & Achaici & Fortunati & ipsi
דחסנא ודפרטונטוס ודאכאיקוס דמדם דבצרתון
estote & qui vester qui me spiritũ meũ enĩ refocillarũt impleuerũt ipsi
אנון מלין : 18 אניחו גיר רוחי דילי ודילכון הויתון
postulant sunt qui ita eos agnoscetis
דכל משתדעין לאילין דהכנא אנון : 19 שאלין
multum pro pace vrã postulant quæ in Asia omnes Ecclesiæ pro pace
כולכון עדתא כלהין דבאסיא שאלין בשלמכון סגי
postulant quæ in domo eorum Ecclesia cum & Priscilla Aquila
כבריאקלוס ופריסקלא עם עדתא דבביתהון : 20 שאלין
in osculo vnius vnus pro pace postulate omnes fratres pro pace
בנשיקתא כל אחין כלהון שאלו בשלמא חד דחד בנושקתא
qui non is Pauli manu mea per scripturam pax sit
דקדישא : 21 שלמא בכתבת אידי דפולוס : 22 מן דלא
venit Domino nostro anathema sit Christum Iesum Domini
אתא למרן ישוע משיחא נהוא חרם מרן אתא :
cum & dilectio eius vobiscum Christi Iesu Domini gratia
טוטה דמרן ישוע משיחא עמכון : 24 וחובה עם
amen Iesu in Christo omnibus
כולכון במשיחא ישוע אמין :

quæ scripta est prima Corinthios quæ ad epistolæ Finis
שלמת אגרתא דלות קורנתיא קדמיתא דאתכתבת
Timothei per manus & missa est Macedoniæ Philippis
בפיליפוס דמקדוניא ואשתדרת באידי טימתאוס :

14 πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω. 15 παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, οἶδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ καὶ τὴν ἀπαρχὴν τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· 16 ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτασσόμενοι τοιούτοις, καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. 17 χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν. 18 ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν· ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους. 19 ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας· ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. 20 ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες· ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. 21 ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. 22 εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἤτω ἀνάθεμα· μαρὰν ἀθά. 23 ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ ὑμῶν. 24 ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀμήν.

Πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανᾶ, καὶ Φορτουνάτου, καὶ Ἀχαϊκοῦ, καὶ Τιμοθέου.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN